

Kestävyyssraportointi pk-yrityksen näkökul- masta - Case Yritys X

Ada Liljeblom

2025 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Kestävyyssraportointi pk-yrityksen näkökulmasta - Case Yritys X

Ada Liljebloom
Liiketalouden tradenomi
Opinnäytetyö
Kesäkuu, 2025

Ada Liljebloom

Kestävyysraportointi pk-yrityksen näkökulmasta - Case Yritys X

Vuosi

2025

Sivumäärä

41

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, kuinka kestävyysraportointidirektiivi vaikuttaa pk-yrityksiin, sekä analysoida toimeksiantajayrityksen, asfalttialalla toimivan urakoitsijan, nykytilaa kestävyiden näkökulmasta. Kestävyysraportointi tulee koskettamaan sidosryhmiensä puolesta toimeksiantajayritystä lähitulevaisuudessa.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys käsittelee kestävyysraportointidirektiiviä yleisellä tasolla. Teoria kattaa kestävyysraportoinnin vaatimukset sekä keskeisimmät lainsäädölliset edellytykset ja pk-yrityksen näkökulmasta oleelliset seikat. Näiden lähtökohtien pohjalta tutkimukseen pystyttiin määrittämään keskeiset aiheet, joiden kautta kestävyysraportointiin liittyviä ilmiöitä tarkastellaan.

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmänä käytettiin laadullista tutkimusta, jonka aineisto kerättiin haastattelun sekä olemassa olevien aineistojen avulla. Haastateltavana toimi toimeksiantaja yrityksen talousvastaava. Talousvastaava pystyi antamaan kattavan kuvan yrityksen nykytilasta. Hän toi myös esiin arvokkaita huomioita, joiden avulla saatiin nostettua esiin keskeiset seikat kestävyysraportoinnista toimeksiantajan näkökulmasta.

Tutkimusten tulokset osoittavat, että pk-yrityksille siirtyminen systemaattisen kestävyysraportoinnin pariin on useiden haasteiden edessä, mutta raportoinnin myötä yritykset voivat saavuttaa merkittäviä etuja ja edistää kestävä kehitystä. Tuloksena saatiin selville toimeksiantajayrityksen nykytila kestävyiden suhteen ja pystyttiin lähteä kartoittamaan suuntaviivoja tulevaisuuden raportointiin.

Asiasanat: CSRD, kestävyysraportointidirektiivi kestävyysraportointi, pk-yritykset, vastuullisuusraportointi

Ada Liljebloom

Sustainability reporting from the perspective of SME - Case Company X

Year	2025	Pages	41
------	------	-------	----

This thesis aims to examine how the Sustainability Reporting Directive impacts SMEs, as well as to analyze the current sustainability status of the employer company, a subcontractor operating in the asphalt industry, from a sustainability perspective. In the near future, sustainability reporting is expected to significantly affect the employer company on behalf of its stakeholders.

The theoretical framework of the study addresses the Sustainability Reporting Directive at a general level. It covers the requirements for sustainability reporting, the most essential legislative prerequisites, and the aspects that are particularly relevant from the perspective of SMEs. Based on these foundations, the key themes through which phenomena of sustainability reporting are examined were defined.

The research method used in this thesis is qualitative. Data has been collected from interviews and existing materials. The interview was conducted with the financial manager of the employer company. The financial manager was able to provide a comprehensive overview of the company's current status and offered valuable insights that helped to highlight the key aspects of sustainability reporting from the employers perspective.

The results of the study indicate that SMEs face several challenges in transitioning to systematic sustainability reporting. However, proper implementation of sustainability reporting can offer significant advantages for companies and contribute to the advancement of sustainable development. Furthermore, the findings revealed the current state of the employer company in terms of sustainability and helped to outline the guidelines for future reporting.

Keywords: CSRD, corporate sustainability reporting directive, sustainability reporting, SME companies,

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Yritysvastuu ja kestävä liiketoiminta.....	7
3	Kestävyysraportoinnin viitekehykset ja standardit	10
3.1	Kestävyysraportoinnin viisi periaatetta	11
3.2	Yleisimpiä viitekehyksiä ja standardeja	12
4	Yleistä kestävyysraportoinnin sisällöstä.....	17
4.1	Sisältö ja laatiminen.....	17
4.2	Mahdollisuudet ja haasteet	19
4.3	Aikataulu	20
5	Kestävyysraportoinnin vaikutus pk-yrityksiin.....	20
5.1	Hyödyt	22
5.2	Haasteet.....	23
5.3	Mahdollisuudet	24
5.4	SWOT-analyysi.....	24
6	Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruu	25
6.1	Laadullinen tutkimus	25
6.2	Aineistonkeruumenetelmä.....	26
6.3	Tutkimusaineiston käsittely	27
7	Tutkimuksen tulokset.....	28
7.1	Case Yritys X nykytilan analyysi.....	28
7.2	Haastattelun vastaukset.....	29
8	Tulkinta / Johtopäätökset	30
8.1	Datan merkittävyys	30
8.2	Operatiiviset päätökset	31
8.3	Resurssit ja mahdollisuudet	31
8.4	Yhteenveto.....	32
9	Pohdinta	33
	Lähteet.....	35
	Taulukot	38
	Liitteet	38

1 Johdanto

EU on julkaissut uudet vaatimukset koskien kestävyysraportointia, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). Uuden raportointisäännöksen myötä pyritään vähentämään epä-johdonmukaista raportointia. Sidosryhmillä on nyt mahdollisuus tietää organisaatioiden toimintojen vaikutuksista ympäristöön, yhteiskuntaan sekä talouteen. (European Commission 2025.) Direktiivi astui voimaan vuoden 2024 alusta, mutta raportointi alkaa vuoden 2025 alusta, jolloin julkaistaan raportit tilinpäätösvuodesta 2024. Alkuvaiheessa CSRD:n mukainen kestävyysraportointi koskee vain suuria yrityksiä, joiden liikevaihto on yli 50 milj. euroa. Kuitenkin raportointivaatimukset tulevat asteittain voimaan, jolloin ne koskevat myös listattuja pk-yrityksiä. (KPMG Oy Ab 2025.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on urakoitsija yritys (Case yritys X), joka on pk-yritys. Työn tarkoituksena on selvittää kestävyysraportointidirektiivin vaikutuksia pk-yritysten näkökulmasta. Yritys X toimii aliurakoitsijana, ja kestävyysraportoinnin astuessa voimaan, asiakkaat ovat alkaneet tiedustella raporttia ympäristöön vaikuttavista asioista.

Työn tavoitteena on tutkia, kuinka kestävyysraportointidirektiivi vaikuttaa nyt pk-yrityksiin ja mitä toimeksiantajani (Case yritys X) tulisi ottaa huomioon lähitulevaisuudessa. Toimeksiantajalle luodaan ohjeistus, mitä heidän tulisi raportoinnin alkaessa ottaa huomioon ja mitkä asiat ovat heille tärkeimpiä liittyen raportointiin.

Case yritys X Oy on vuonna 2006 perustettu perheyritys. Yritys tarjoaa asfaltointiin liittyviä palveluita. Päätoimipiste sijaitsee Etelä-Suomessa, mutta toiminta-alueena on koko Suomi. Työntekijöitä on noin 30. Yritys on materiaalivalinnoillaan pyrkinyt tekemään toiminnastaan ympäristöystävällisemmän. Kuitenkaan vastuullisuusstrategiaa ei ole vielä luotu, eikä raportointia ole aloitettu.

Työssä käsitellään aluksi teoriaa CSRD-vaatimuksista sekä kestävyysraportoinnista pk-yritysten näkökulmasta. Tämän jälkeen esitellään tutkimusmenetelmät sekä empiirinen osuus. Empiiriosuudessa analysoidaan Yritys X:n nykytilaa sekä sitä, mitä heidän tulisi ottaa tulevaisuuden kannalta huomioon. Lopuksi käydään läpi johtopäätökset sekä jatkoa varten suositussuunnitelma.

2 Yritysvastuu ja kestävä liiketoiminta

Yritysvastuu (corporate responsibility) on osa nykyajan liiketoimintaa, jonka juuret ovat liiketoimintaetiikassa. Yritysvastuu keskittyy vastuuseen yrityksen toimista ympäröivään yhteiskuntaan. Yritysvastuu perustuu laajalti yrityksen omiin päätöksiin toteuttaa vastuullisuutta, mutta mukana on myös lainsäädännön puoli. Vastuullisuuden toteuttamiselle ei ole yhtä oikeaa tapaa, vaan yritys voi määrittää sen itselleen sopivimmalla tavalla. (NGS Finland Oy 2024.)

Euroopan parlamentti hyväksyi keväällä 2024 yritysvastuudirektiivin. Direktiivin mukaan yritysten sekä niiden toimitusketjujen täytyy estää, lopettaa tai lieventää kielteisiä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksiaan. Lisäksi on laadittava Pariisin ilmastosopimuksen mukainen siirtymäsuunnitelma. (Euroopan parlamentti 2024.) Kyseinen direktiivi on osa EU:n Green Deal -kehikkoa. Green Deal on vuonna 2019 käynnistetty aloite, joka koostuu useista poliittisista aloitteista liittyen EU:n vihreään vastuullisuuteen. Sopimuksen tavoitteena on saavuttaa ilmastoneutraalius vuoteen 2050 mennessä. Tehty lainsäädäntö on muuttanut vision strategiasta, laeiksi ja säännöiksi, joita sovelletaan EU:n jäsenvaltioissa. (European Commission 2025.) Tässä opinnäytetyössä laajalti käsiteltävä kestävyysraportointidirektiivi on osa Green Deal -sopimusta.

Lisäksi muun muassa kestävä rahoituksen taksonomia on osa Green Deal -kehikkoa. Se on EU:n luoma luokitusjärjestelmä, joka asettaa vaatimukset ympäristön kannalta kestäville toimille. Taksonomian tarkoituksena on ohjata sijoituksia taloudellisiin toimiin, jotka edistävät Green Deal -sopimuksen päämääriä, kuten ilmastoneutraaliuden saavuttamista vuoteen 2050 mennessä. Taksonomia auttaa sijoittajia ja yrityksiä tunnistamaan sekä raportoimaan ympäristön kannalta kestävät toimet. Tämä lisää markkinoiden avoimuutta ja vähentää niin sanottua "viherpesua", eli harhaanjohtavaa markkinointia, jossa toiminta vaikuttaa kestävämmältä kuin se oikeasti on. (Euroopan Parlamentti 2023.) Lisäksi taksonomia edistää kestävien investointien kasvua ja tukee yrityksiä sopeutumaan vihreän siirtymän vaatimuksiin (European Commission 2025).

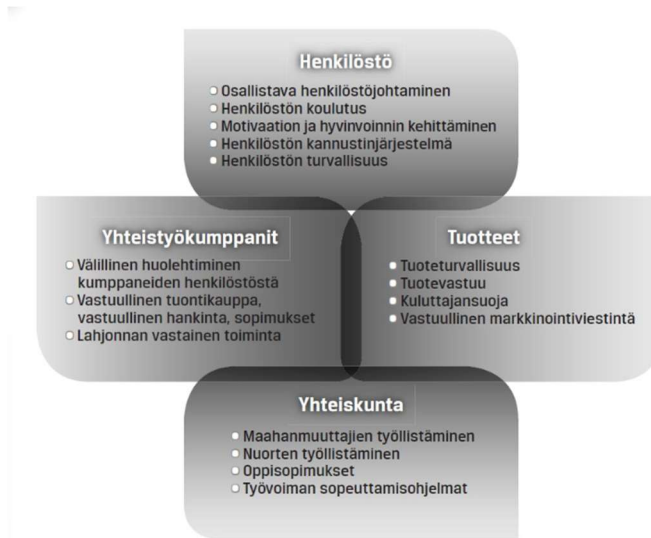
Yritysvastuu tuo yrityksille useita hyötyjä, kuten keinoja hallita riskejä ja kehittää toimintaa. Yritysvastuu lisää kilpailukykyä ja voi tuoda merkittäviä kustannussäästöjä, esimerkiksi energiatehokkuuden kautta. Hyvin hoidettu vastuullisuus vaikuttaa suoraan yrityksen brändin arvoon ja voi houkuttaa arvokkaita sidosryhmiä sekä asiakkaita. Vastuullinen yritys kiinnittää huomiota ihmisiin, ympäristövaikutuksiin ja liiketaloudelliseen kestävyYTEEN. Tavallisesti yritys vastuu jaetaan kolmeen osa-alueeseen: ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen vastuu. (NGS Finland Oy 2024.)

Ekologinen vastuu

Yritys tavoittelee ja toteuttaa toimintansa ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Yritys on itse vastuussa omista päästöistään. Ekologiseen vastuullisuuteen kuuluu kasvi-huonepäästöjen vähentäminen, luonnon monimuotoisuuden suojeleminen sekä ilman, vesien ja maaperän suojeleminen. Yritysten olisi tärkeää huomioida ekologinen vastuu koko liiketoimintaprosessin aikana. Monet yritykset ovat ulkoistaneet toimiaan tai tekevät yhteistyötä, joten ekologinen vastuu tulisi ottaa huomioon myös heidän puoleltaan, jotta koko tuotantoprosessi pysyy vastuullisena. Ympäristövastuullisessa yrityksessä tunnustetaan omat vaikutukset ympäristöön. Etsitään ja kehitetään ratkaisuja ympäristökuormituksen vähentämiseen. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Sosiaalinen vastuu

Sosiaalinen vastuu kohdistuu yrityksen sidosryhmiin, kuten henkilöstöön, asiakkaisiin, yhteistyökumppaneihin ja sijoittajiin. Länsimaissa sosiaalinen vastuullisuus pohjautuu henkilöstön hyvinvointiin, työturvallisuuden ja osaamisen kehittämiseen. Yrityksillä on myös vastuu edistää työllistämistä ja minimoida työpaikkojen vähentämistä. Hyvinvointivaltioissa on laissa säädelty useita sosiaalisia velvollisuuksia, kuten ihmis- ja työoikeudet, työhyvinvointi ja työturvallisuus. Kansainvälisesti toimivalla yrityksellä voi olla haasteita liittyen eri maiden lainsäädännön velvoitteisiin ja yhteiskunnallisiin rooliodotuksiin. Kehittyvissä maissa saatetaan keskittyä erityisesti työolojen kehittämiseen sekä lapsi- ja orjatyövoiman ehkäisyyn. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Kuvio 1. Sosiaalinen vastuu kohdistuu yrityksen omaan henkilöstöön sekä välillisesti kumppaneiden henkilöstöön (Mukaillen Harmaala & Jallinoja 2012).

Asiakkaalle on merkittävää, että yritys varmistaa tuotteidensa turvallisuuden sekä kehittää kuluttajansuojaa. Yrityksen toiminta ja sosiaalinen vastuu vaikuttavat laajasti esimerkiksi kumppaneiden ja alihankkijoiden henkilöstöön sekä raaka-aineiden tuottajiin ja toimintapaikkakunnan asukkaiden elämään. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

Taloudellinen vastuu

Yritysvastuun edellytykset perustuvat yrityksen kilpailukykyyn ja taloudelliseen suorituskykyyn. Tämä tarkoittaa esimerkiksi vahvaa kassavirtaa, kannattavuutta ja tehokkuutta. Kun pohditaan yritysvastuun toteuttamisen mahdollisuuksia ja keinoja, määritellään myös muun muassa kannattavuustavoitteet ja osakkeenomistajille jaettavat voitot. Kannattava yritys pystyy tuottamaan taloutta vastuullisesti. Tällainen yritys ajattelee pitkän aikavälin tähtäimellä luoda taloudellista hyvinvointia työympäristöön, jossa se toimii. Yritys investoi ympäristöön ja työhyvinvointia parantaviin toimiin. Yritykset pystyvät paljon vaikuttamaan omilla hankkeillaan ja sijoituksillaan paikallisten alueiden taloudellisiin edellytyksiin sekä kilpailukykyyn. Taloudellisen vastuun toimintatapoja voidaan määritellä useissa periaatteissa, kuten hallintoperiaatteet, riskienhallinta, luotto, sijoitussuunnitelma sekä hinnoittelu- ja ostopolitiikka. (Harmaala & Jallinoja 2012.)

ESG

ESG eli Ympäristö (Environment), Sosiaalinen (Social) ja Hallintotapa (Governance) ei eroa merkittävästi yritysvastuusta, paitsi että taloudellisen vastuun tilalla on hyvä hallintotapa. ESG esiintyy usein kestävyysraportoinnissa ja tunnetaan myös nimellä ESG-raportointi.

Terminä ESG on noussut esiin, kun sidosryhmillä on ollut kiinnostusta saada muitakin kuin taloudellisia tietoja. Sidosryhmiä on kiinnostanut kestävyystekijöiden vaikutus taloudelliseen suorituskykyyn ja yrityksen arvoon. Hyvällä hallintotavalla tarkoitetaan sitä, kuinka laadukkaasti yrityksen johto ja päätöksenteko toimivat. Hallintotapa mm. käsittelee johtamismallia, läpinäkyvyyttä, korruption vastaista toimintaa sekä osakkeenomistajien oikeuksia. (Suomen Laatu yhdistys ry 2023.)

3 Kestävyysraportoinnin viitekehykset ja standardit

Kestävyysraportointi ei käsitteenä ole ihan uusi, sillä se perustuu aiemmin vaihtoehtona olleeseen vastuullisuusraportointiin ja tätä ohjaaviin raportoinnin viitekehyksiin. Ensimmäiset yritykset ovat aloittaneet raportointinsa jo 1980-luvulla, jolloin käsitteellinen perusta luotiin. Tuolloin jo raportoinnin päätehtävänä toimi avustavan informaation tuottaminen sidosryhmille. Raportoinnin kehittymiseen on merkittävästi vaikuttanut kansainväliset viitekehykset. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Euroopan Unionin uusi lainsäädäntö raportointivelvoitteista astui voimaan vuoden 2023 alusta. Kestävyysraportointidirektiivi (Corporate Sustainability Reporting Directive (EU) 2022/2464) määrittelee EU-alueen yrityksiin raportointivelvoitteen julkaista kestävyystietoja. Tavoitteena on laajentaa raportointia samalle tasolle kuin tilinpäätösraportointia, mutta kestävyysraportoinnissa keskitytään yritysten kestävyteen liittyviin vaikutuksiin ja riskeihin. (Niskala & Palmuaro 2023.) Lainsäädäntö mahdollistaa muun muassa sidosryhmille ja sijoittajille julkista tietoa, jonka avulla he voivat arvioida yritysten vaikutusta ilmastoon, ihmisiin sekä arvioida taloudellisia riskejä kestävyden näkökulmasta. Direktiivi tarjoaa myös yrityksille mahdollisuuden perehtyä tarkemmin oman toimintansa kestävyteen ja sen edistämiseen. (European Commission 2025.)

CSRD antaa käytännössä yrityksille mahdollisuuden valita viitekehyksen, jonka mukaan he raportoivat. Tämä kuitenkin riippuu siitä, miten yritykset täyttävät CSRD:n mukaiset raportointivaatimukset. Direktiivi korostaa ESRS-standardien käyttöä, jotka on suunniteltu erityisesti vastaamaan CSRD:n vaatimuksiin. Näiden standardien tavoitteena on varmistaa, että kestävyysraportointi on yhtenäistä, vertailevaa ja läpinäkyvää Euroopan Unionin alueella. Yritykset voivat kuitenkin käyttää muita viitekehyksiä, kuten GRI:tä tai TCFD:tä, kunhan ne täyttävät ESRS:n mukaiset vaatimukset ja raportoivat tarvittavat tiedot direktiivin mukaisesti. Käytännössä yrityksillä on joustavuutta, mutta raportoinnin täytyy noudattaa CSRD:n yleisiä periaatteita. (Niskala & Palmuaro 2023.)

3.1 Kestävyyseraportoinnin viisi periaatetta

Kestävyyseraportoinnin viitekehyselle on luotu viisi periaatetta, nämä asettavat pohjan eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien vaatimuksille (Niskala & Palmuaro 2023).

1. Laatuvaatimukset

Laatuvaatimusten avulla saadaan nostettua kestävyystiedot yhtä merkittäväksi kuin tilinpäätösinformaatio. Laatuvaatimukset muuttavat merkittävästi raportoinnin vakavuutta, sillä termillä tarkoitetaan, että raportoinnista vaaditaan vertailukelpoista, luotettavaa ja yhdenmukaista. Näiden lisäksi tiedon oletetaan olevan yhtiökohtaista, jolloin nimenomaan kuvataan raportoitavan yhtiön kestävyystietoja sekä niiden yhteyksiä yhtiön strategiaan, liiketoimintaan ja hallintoihin. Vertailukelpoinen raportti sisältää johdonmukaisuuden periaatteen eli raportti on vuodesta toiseen laadittu johdonmukaisesti, jotta vertailukelpoisuus toteutuu myös toisiin yhteisöihin ja toimialoihin. (Niskala & Palmuaro 2023.)

2. Kaksinkertainen olennaisuus

Käsite kattaa taloudellisen olennaisuuden sekä vaikutuksen olennaisuuden. CSRD-direktiivi edellyttää raportoinnin yhdestä tai molemmista näkökulmista. Taloudellinen olennaisuus tarjoaa lähinnä näkökulman sijoittajien ja rahoittajien puolesta. Vaikutuksen olennaisuus sen sijaan huomioi laajemmin sidosryhmien, ympäristön, työntekijöiden ja yhteiskunnan näkökulman. Tärkeää myös huomioida, että kaksinkertainen olennaisuus kattaa näkökulmat yrityksestä ulospäin sekä ulkoapäin yritykseen. (Niskala & Palmuaro 2023.) Periaatteessa yritys ei voi päättää mieleisiään raportoitavia asioita, ne määräytyvät kaksoisolennaisuusanalyysin perusteella. Analyysin perusteella yritys saa tietoonsa olennaiset seikkansa. Kaksoisolennaisuusanalyysin prosessi on dokumentoitava sekä olennaisten asioiden määrittämiseen täytyy noudattaa tiettyjä laatuvaatimuksia. Analyysiä tehdessä tulee olla yhteydessä lähimpiin sidosryhmiin, jotta he voivat antaa myös oman näkemyksen olennaisille asioille. (Indamaz Oy 2025.)

3. Arvoketju ja raportoinnin rajat

Raportoinnin rajat laajenevat kattamaan kestävyysvaikutukset myös arvoketjun alku- ja loppupäässä, mukaan lukien EU:n ulkopuoliset alueet. Tämä on tärkeää, koska useilla toimialoilla suurin osa päästöistä syntyy muualla kuin omassa toiminnassa. Raportointi saattaa ulottua sellaisille yhtiöille, jotka eivät varsinaisesti sovelle CSRD:tä. Tämän takia ensimmäisille raportointivuosille annetaan helpotusta, mikäli kaikki tiedot eivät ole saatavilla. (Niskala & Palmuaro 2023.)

4. Raportoinnin aikahorisontit

ESRS standardeihin on lueteltu aikavälit, miltä ajalta raportointiin tulee antaa tietoja. Aikavälejä on kolme. Lyhyt: 1 vuosi, Pitkä: 5 vuotta, Keskipitkä: lyhyen ja pitkän väliltä. (Niskala & Palmuaro 2023.)

5. Kestävyysvaikutusten huolellisuusvelvoite

Due diligence -huolellisuusvelvoite; yritysten täytyy tunnistaa ja seurata toimintaansa liittyviä haittavaikutuksia sekä pyrkiä ehkäisemään, lieventämään ja poistamaan niitä. Tämä prosessi kattaa yrityksen koko arvoketjun ja yksilöi, miten yritys puuttuu tunnistettuihin haittavaikutuksiin. (Niskala & Palmuaro 2023) Huolellisuusvelvoitteelle julkaistiin vuonna 2024 direktiivi CSDD (Corporate Sustainability Due Diligence). Direktiivin tavoitteena on edistää yritysten vastuullisuutta ja kestäväää toimintaa sekä niiden vaikutusta koko arvoketjuun maailmanlaajuisesti. Uudet säännökset varmistavat, että direktiivin piiriin kuuluvat yritykset tunnistavat ja vähentävät toimintansa haitallisia vaikutuksia ihmisoikeuksiin ja ympäristöön sekä Euroopassa että sen ulkopuolella. (European Commission 2025.)

3.2 Yleisimpiä viitekehyksiä ja standardeja

GRI

GRI (Global Reporting Initiative) saavutti ensimmäisen laaja-alaisen hyväksynnän viitekehyyksissä. Viitekehyyksen tavoitteena on luoda standardisto ja laskentaperiaatteet kestävyystietojen raportointiin sekä auttaa kehittymään raportointikäytännöissä eteenpäin. Niskalan ja Palmuaron teos ”Uudet kestävyysraportointivaatimukset” on tiivistänyt GRI standardin seuraavasti: ”GRI-standardit korostavat yrityksen oman toiminnan, liiketoimintasuhteiden ja koko arvoketjun kautta syntyvien ympäristöön, yhteiskuntaan ja talouteen kohdistuvien vaikutusten mittaamista ja raportointia” (Niskala ja Palmuaro 2023). GRI on toiminut merkityksellisenä vaikuttajana raportointikäytäntöjen kehityksessä, myös toiminut CSRD:n esikuvana laadinta prosessissa (Niskala & Palmuaro 2023).

IIRC, SASB, ISSB, TCFD

IIRC (International Integrated Reporting Council) toi vuonna 2013 ilmoille raportointialoitteen. Integroidulla raportoinnilla pyritään antamaan kokonaiskuva yrityksen toiminnasta ja luomaan arvoa. Viitekehys keskittyy liiketoimintamalliin, strategiaan, riskeihin ja mahdollisuuksiin sekä arvonluontikykyyn. Erityisesti painotetaan sitä, miten liiketoiminta riippuu erilaisista

pääomista sekä vaikuttaa taloudelliseen ja sosiaaliseen pääomaan että luonnonvaroihin. IIRC oli ensimmäinen askel kohti kokonaisvaltaista raportointia, jossa kestävyystekijät sisällytetään yrityksen toiminnan tulosten ja vaikutusten raportointiin. (Niskala & Palmuaro 2023.)

SASB (Sustainability Accounting Standards Board) on viitekehys, joka on vaikuttanut merkittävästi kestävyysraportointiin erityisesti sijoittajien ja pääomamarkkinoiden näkökulmasta. SASB perustettiin vuonna 2011, ja sen tavoitteena oli keskittyä kestävyteen liittyvän tiedon jakamiseen sijoittajille. Viitekehys perustuu toimialakohtaisiin standardeihin sekä ilmastonmuutoksen liiketoimintavaikutusten raportointiin (TCFD-suositus). Standardit perustuvat tieteelliseen tutkimukseen, ja niiden pohjalta määritellään toimialoittain taloudellisesti olennaisia kestävyysaiheita. SASB-standardit keskittyvät suurimmaksi osaksi kvantitatiivisiin mittareihin. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Vuonna 2018 FSB:n (Financial Stability Board) perustama ilmastoraportoinnin työryhmä TCFD (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) julkaisi aloitteen, joka liittyy ilmastonmuutoksen riskien ja mahdollisuuksien taloudellisten vaikutusten raportointiin. Kyseisellä raportointisuosituksella on ollut merkittävä vaikutus ilmastoraportoinnin käytäntöjen kehittymiseen, ja nykyään se on liitetty osaksi EU:n kestävyysraportoinnin sääntelyä sekä ISSB:n ilmastostandardia. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Vuonna 2021 IIRC ja SASB yhdistyivät, ja organisaation uudeksi nimeksi tuli Value Reporting Foundation (VRF). Tämä liittyi osaksi IFRS:n perustamaa International Sustainability Standards Boardia (ISSB). (Niskala & Palmuaro 2023.)

ESRS

5. tammikuuta 2023 astui voimaan Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), joka päivittää sosiaaliseen ja ympäristöön liittyvien tietojen raportointia koskevia sääntöjä. CSRD:n soveltamisalaan kuuluvien yritysten on jatkossa raportoitava Eurooppalaisten Kestävyysraportointistandardien (European Sustainability Reporting Standards, ESRS) mukaisesti. Nämä standardit on kehittänyt European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG), joka toimii itsenäisenä foorumina erilaisten sidosryhmien näkemyksiä yhdistäen ja asiantuntemusta hyödyntäen. (EFRAG 2025.)

ESRS huomio kaksoisolennaisuuden (double materiality) käsitteen, jonka mukaisesti yritysten tulee raportoida sekä oman toimintansa vaikutuksista ihmisiin ja ympäristöön, että miten sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seikat muodostavat taloudellisia riskejä ja mahdollisuuksia. ESRS 1 ("Yleiset vaatimukset") määrittelee raportoinnissa noudatettavat periaatteet ilman, että se asettaa yksityiskohtaisia paljastusvaatimuksia. Sen sijaan ESRS 2 ("pakolliset tiedonantovaatimukset") velvoittaa julkistamaan olennaista tietoa riippumatta siitä, mihin kestävä kehityksen aihealueeseen kyseinen tieto liittyy. (Niskala & Palmuaro 2023.)

ESRS hyödyt ja haasteet

ESRS standardeihin on kehitetty pk-yrityksiä ajatellen erilaisia osioita, jotka huomioivat mm. rajalliset resurssit ja operatiivisen rakenteen. Ennen näiden osioiden tarkempaa käsittelyä, esitellään kuitenkin ensin ESRS-standardeihin liittyvät hyödyt ja haasteet sekä rakennetta, sillä nämä toimivat pohjana pk-yrityksille luotuihin vapaaehtoiseihin standardeihin. (Talouhallintoliitto 2025.)

ESRS:lle keskeistä on läpinäkyvyys. Hyödyntämällä standardia, yrityksille on mahdollista tuottaa perusteellisia ja tarkkoja kestävyysraportteja. Läpinäkyvyyden lisääntyminen edistää luottamuksen rakentumista eri sidosryhmien keskuudessa. Nykyisessä toimintaympäristössä yrityksen asema on erottamattomasti sidoksissa sen kestäväen kehityksen käytäntöihin. Eurooppalaisten Kestävyysraportointistandardien noudattaminen voi asemoida yrityksen vastuullisena toimijana, mikä vahvistaa sen julkisuuskuva. ESRS-standardien käyttöönotto mahdollistaa yrityksille kestävyysriskien tunnistamisen ja hallinnan entistä tehokkaammin. Standardit tarjoavat selkeän rakenteen merkittävien riskien tunnistamiseen ja raportointiin. (Ernst & Young denkstatt GmbH denkstatt 2024.)

ESRS-standardien, International Sustainability Standards Boardin (ISSB) ja Global Reporting Initiativen (GRI) välillä oleva korkea yhteensopivuus sekä erittäin korkea yhteentoimivuusaste nopeuttavat laadukkaan ja vertailukelpoisen kestäväen kehityksen tiedon saatavuutta maailmanlaajuisesti. Tämä ei ainoastaan hyödytä rahoitusmarkkinoiden toimijoita ja muita sidosryhmiä nopeutetun datan saannin myötä, vaan myös estää negatiivisia vaikutuksia, kuten mahdollisia tuplaraportointeja eri oikeudenkäyttöalueilla. (EcoActive 2024.)

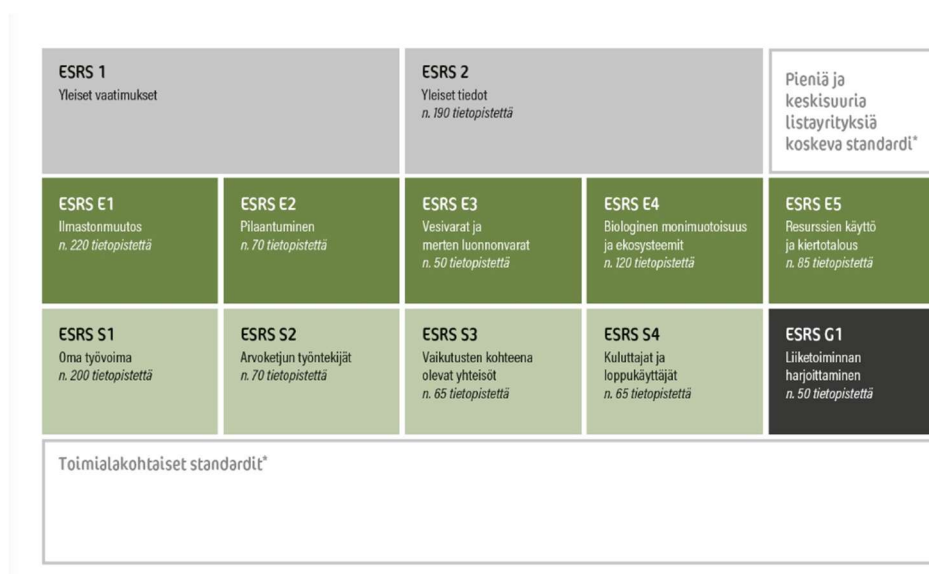
Vaikka ESRS-standardit tarjoavat raportoinnille monenlaisia hyötyjä, haasteet ovat myös mahdollisia. Kaksoisolennaisuus laajentaa raportoinnin kattavuutta merkittävästi, mutta samalla lisää olennaisuusarviointiprosessin monitasoisuutta. Haasteena on määrittää koko arvoketjua katkaisematta positiivisia ja negatiivisia vaikutuksia. ESRS edellyttää, että jokaisessa olennaisessa aihealueessa käsitellään neljää keskeistä ulottuvuutta: hallintotapa, strategia, vaikutukset sekä riskit ja mahdollisuudet, sekä lisäksi määritellään käytettävät mittarit ja asetettavat tavoitteet. Joillakin yrityksillä saatetaan jo olla käytössä toimenpiteitä tiettyjen riskien tai vaikutusten lieventämiseksi, mutta esimerkiksi johdonmukainen hallintaprosessi tai selkeä strategia voi puuttua. Yritysten on osoitettava, että niiden toiminnassa on systemaattista suunnittelua ja valvontaa, mikä saattaa käytännössä tarkoittaa esimerkiksi sisäisen ilmoituspolitiikan perustamista. (Daato Technologies GmbH 2024.)

ESRS rakenne

Standardisto koostuu kahdesta monialaisesta standardista sekä kymmenestä aihekohtaisesta standardista. Aihekohtaiset standardit jakautuvat alakategorioihin, joissa käsitellään ympäristökysymyksiä, yhteiskunnallisia tekijöitä sekä hallintoa. (Niskala & Palmuaro 2023.)

ESRS 1 ja ESRS 2 ovat monialaisia standardeja, nämä määrittelevät raportointivelvollisille pakolliset vaatimukset sekä raportoitavat tiedot. ESRS 1 -standardi koostuu yleisistä periaatteista sekä peruskäsitteistä. ESRS 1 sisältää yksityiskohtaisemman laadinnan kestävyyselviytyksen yleisistä vaatimuksista, viitaten CSRD:n viiden elementin viitekehykseen. Kaksinkertaisen olennaisuuden periaate on hyvä nostaa esille, sillä sitä pidetään CSRD-raportoinnin perustana. (Niskala & Palmuaro 2023.)

ESRS 2 -standardi sisältää pakolliset tiedonantovaatimukset, joita sovelletaan kaikkiin yrityksiin riippumatta toimialasta. Pakollisiin tiedonantovaatimuksiin sisältyy kestävyyselviytyksen laatisperusteiden tiedot sekä vähimmäistietovaatimuksia. Standardin käsittelemät teema-aluekohtaiset tiedot ovat hallinto, strategia sekä IRO-hallinta. Standardi edellyttää yritysten raportoivan olennaisista vaikutuksistaan, riskeistään ja mahdollisuuksistaan sekä niiden tunnistamisesta ja hallinnasta. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Kuvio 2. ESRS-standardiston rakenne (mukaillen Niskala & Palmuaro 2023).

Kuvion 2. standardit koskevat suurten yritysten lisäksi myös pk-yrityksiä. Suurempia yrityksiä koskevat näiden lisäksi toimialakohtaiset standardit sekä tarvittaessa täydennetään tietoja yhtiökohtaisilla tiedoilla kestävyysriskeistä ja -mahdollisuuksista. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Aihekohtaiset standardit

Aihekohtaiset standardit ovat eroteltu kirjaimien E,S ja G mukaan. Ympäristöstandardeja on viisi (E1-E5), sosiaalisia standardeja on neljä (S1-S4), lisäksi on yksi standardi liiketoiminnan

harjoittamista varten (G1). Kuviossa 2 näkyy standardit aihekohtaisesti. Standardi E1 pitäisi olla lähes jokaiselle yritykselle olennainen. Mikäli yritys kokee, että standardi ei ole olennainen, on raportissa kerrottava miksi. (Indamaz 2025.)

Yritys Case X:n toimintaympäristössä ympäristöstandardit muodostavat olennaisen osatekijän sen operatiivisessa toiminnassa. Asfaltintuotantoprosessi koostuu useista vaiheista, joiden vaikutukset ilmastoon ovat merkittäviä. Erityisesti hiilijalanjäljen laskenta, jätteiden tehokas kierrätys sekä mahdollisten saasteiden ehkäisy muodostavat kriittisiä osa-alueita.

Vaikka myös sosiaaliset standardit ja liiketoiminnan yleiset käytännöt ovat keskeisiä tekijöitä yrityksen kokonaisvastuullisuudessa, tämän opinnäytetyön kannalta korostuu erityisesti ympäristötoimenpiteiden vaikutusten arviointi ja analysointi. Ulkotyöympäristössä toimivalle yritykselle, kuten Case X:lle, on erityisen tärkeää osoittaa, kuinka sen toimet edistävät tai mahdollisesti haittaavat ympäristön kestävyttä. Näin voidaan parantaa sidosryhmien luottamusta ja varmistaa, että yrityksen toiminta vastaa nykyisiä ympäristövaatimuksia sekä yleisiä kestävän kehityksen tavoitteita.

ESRS E1-E5

Käyn hieman tarkemmin läpi standardit E1-E5, sillä koen niiden olevan merkityksellisimmät ajatellen toimeksiantajaani. ESRS E1-standardissa keskitytään pääsääntöisesti ilmastonmuutokseen sekä yrityksen hiilijalanjälkeen. Standardissa selvitetään, kuinka yritys mittaa ja seuraa toimintansa vaikutusta ilmastonmuutokseen sekä minkälaisia tavoitteita yritys on asettanut ilmastonmuutoksen vastaiseen työhön. Löytyykö yritykseltä suunnitelmia, ohjelmia tai käytäntöjä vähentääkseen ilmastonmuutoksen haittoja. ESRS E2-standardissa selvitetään yrityksen vaikutusta luonnon pilaantumiseen. Standardi velvoittaa kertomaan tietoja yrityksen ennaltaehkäisemis- ohjelmasta liittyen ilmaston, vesistöjen ja maavarojen pilaantumiseen. ESRS E3-standardi seuraa veden käyttöä yrityksen toiminnassa, sekä minkälaisia käytäntöjä siihen liittyy. ESRS E4-standardi velvoittaa yritystä raportoimaan suorista vaikutuksista biologisen monimuotisuuden vähenemiseen. Tärkeää on myös huomioida, että yritys noudattaa EU:n biodiversiteettistrategiaa. Resurssien elinkaareen keskitytään ESRS E5-standardissa. Yrityksen on tehtävä selvittely yrityksen prosesseista, menetelmistä, tavoitteista ja työkaluista liittyen kiertoalouteen. (Indamaz 2025.)

LSME, VSME

EU:n kestävän kehityksen raportoinnista säätelevä Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) edellyttää yrityksiltä laaja-alaista vastuullisuusraportointia. Tämän viitekehyksen puitteissa European Financial Reporting Advisory Groupin (EFRAG) LSME-työryhmä on kehittämässä raportointistandardia, joka on suunnattu erityisesti pörssilistatuille pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritykset), pienpankeille sekä captive-vakuutusyhtiöille. Kehitettävä

standardi, joka lyhennetään ESRS LSME:ksi, perustuu CSRD:n (Artikkeli 19a, kohta 6) asettamiin määräyksiin. (Del Prete & Mazzeo 2025.)

Standardin päätavoitteena on kehittää raportointivaatimukset niin, että ne huomioivat yrityksen liiketoiminnan kokonaislaajuuden, monimutkaisuuden, toiminnalliset rajat sekä erityispiirteet. Tällä lähestymistavalla pyritään edistämään yritysten pääsyä rahoitusmarkkinoille ja samanaikaisesti ehkäisemään mahdollisia syrjäntätilanteita rahoitusmarkkinoiden puolella. Lisäksi standardi toimii välineenä, jonka avulla organisaatiot voivat jatkuvasti kehittää omia raportointikäytäntöjään ja samalla lisätä sidosryhmiensä luottamusta vastuullisuusraportointiin.

CSRD-direktiivin mukaisesti esitysstandardin tulee julkaista delegoituna säädöksenä, ja sen voimaantulo on määrätty alkavaksi 1. tammikuuta 2026. Direktiivissä on kuitenkin huomioitu siirtymäaika, joka sallii yritysten soveltaa standardia vapaaehtoisesti lisäkahden vuoden ajan ennen kuin sen noudattaminen muuttuu ehdottomaksi. Tämä järjestely tarjoaa erityisesti pk-yrityksille mahdollisuuden mukautua asteittain muuttuvaan lainsäädännölliseen ympäristöön ja kehittää raportointiprosessejaan, jotta ne tukevat entistä paremmin yrityksen liiketoimintaa. (Del Prete & Mazzeo 2025.)

VSME on EU:n julkaisema suositus vapaaehtoisesta kestävyysraportoinnista. Standardilla on mahdollisuus auttaa pk-yrityksiä kilpailemaan kiristyvässä sääntelyssä. Yritykset, joilla ei kokonsa tai yritysmuotonsa takia ole velvoitetta kestävyysraportointidirektiiviin voivat hyödyntää VSME-standardia. Standardi koostuu kahdesta osuudesta, perustasosta sekä kattavasta tasosta. Perustasolla käydään läpi yleisiä tietoja yrityksestä sekä sen vastuullisuuskäytännöistä. Esille tuodaan myös avainlukuja energiankäytöstä, henkilöstöstä ja hallinnosta. Kattava taso on vapaaehtoinen, joka on erityisesti rakennettu sijoittajia ja kumppaneita varten. Kattava taso sisältää lisää avainlukuja sekä enemmän tietoa ilmastonmuutokseen varautumisesta ja suunnitelmallisuudesta kestävyteen liittyen. Vapaaehtoisen standardin päätavoitteena on edistää pk-yritysten kestävyysraportointia ja samalla luoda uusia liiketoimintamahdollisuuksia vihreän siirtymän kontekstissa. Suuryritysten asettamat raportointivelvoitteet edellyttävät lisäksi, että yritykset raportoivat koko arvoketjustaan. Tämä tarkoittaa sitä, että arvoketjuun kuuluvat pk-yritykset joutuvat yhä useammin tuottamaan kestävyystietoja yhteistyökumppaneilleen. (Taloushallintoliitto 2025)

4 Yleistä kestävyysraportoinnin sisällöstä

4.1 Sisältö ja laatiminen

CSRD-direktiivi edellyttää kansallista implementointia, joten EU-jäsenvaltiot sovittavat sen vaatimukset osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tämä tarkoittaa muutoksia kirjanpito-, tilintarkastus- ja osakeyhtiölakeihin. Vasta tämän jälkeen direktiivin säännökset tulevat voimaan.

ESRS-standardit puolestaan annetaan EU-komission delegoidulla asetuksella ja tulevat voimaan heti julkaisemisen jälkeen ilman kansallista soveltamista. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Kestävyysraportin varmentaminen

CSRD-direktiivi edellyttää kestävyystietojen todenperäisyyden varmennusta, riippumattoman osapuolen toimesta. Suomessa hallitus on päättänyt esittää, että kestävyysraportointia voivat varmentaa vain lakisääteiset tilintarkastajat, joilla on vaadittava erikoispätevyys. Varmennuksen kohteena on kestävyysraportointistandardien ja taksonomia-asetuksen 8 artiklan mukaiset tiedot ja niiden laatimiseen liittyvien säännösten noudattaminen. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Vastuu kestävyysraportista

Jäsenvaltioiden tulee säätää, että yrityksen hallinto-, johto- ja valvontaelimet ovat vastuussa kestävyysraportoinnista. Hallituksen on seurattava pörssiyrityksissä tilintarkastusta, kestävyysraportointivarmentamista sekä nimettävä kestävyysraportointitarkastaja. On tärkeää seurata yrityksen raportointijärjestelmää, sisäistä valvontaa, tarkastusta ja riskienhallintajärjestelmien tehokkuutta. Lähipiiritoimet ja tilintarkastajan riippumattomuus täytyy huomioida. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Raportoinnin julkistaminen

CSRD-direktiivin perusteella raportti tulee toimittaa sähköisessä muodossa rekisteröitäväksi. Kaikki, joita veloitetaan toimittamaan kestävyysraportti, joutuvat myös toimittamaan tilinpäätöksensä sekä toimintakertomuksensa digitaalisessa muodossa. Syynä on kokonaisuus, jonka kestävyys selvitys ja tilinpäätös muodostavat. (Niskala & Palmuaro 2023.)

Sisällys

Raportointiin tulee sisällyttää kestävyys selvittely, joka sisältää ESRS-standardin (European Sustainability Reporting Standards) edellyttämät tiedot (Niskala & Palmuaro). Kestävyysraportointidirektiivin mukaan raporttiin on sisällytettävä seuraavat aiheet:

1. Yrityksen liiketoimintamalli ja strategia
 - Kuvaa, kuinka yrityksen liiketoimintamalli ja strategia kestävät kestävyteen liittyviä riskejä.
 - Tunnistaa kestävyteen liittyvät mahdollisuudet ja hyödyt.
 - Esittelee suunnitelmat, joilla yritys varmistaa liiketoimintamallinsa ja strategiansa yhteensopivuuden kestävä talouden kanssa, mukaan lukien ilmaston lämpenemisen rajoittaminen ja EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttaminen sekä mahdolliset yhteydet hiileen, öljyyn ja kaasuun.

- Selittää, kuinka yritys ottaa sidosryhmiensä edut ja vaikutukset kestävyyspuoleen huomioon liiketoimintamallissaan ja strategiassaan.
 - Kertoo, miten yritys toteuttaa strategiansa kestävyyspuoleen liittyvissä asioissa. (Niskala ja Palmuaro 2023.)
2. Aikasidonnaiset tavoitteet liittyen kestävyyspuoleen, kuten hiilijalanjäljen pienentämisen tavoitteet sekä suunnitelma niiden saavuttamiseksi. Perustuvatko nämä selvitykset tieteelliseen tietoon? (Niskala ja Palmuaro 2023.)
 3. Henkilöstön kuvaus: hallinto, johto- ja valvontaelinten roolista kestävyyspuoleen. Löytyykö yrityksestä asiantuntemusta liittyen kestävyyspuoleen? (Niskala & Palmuaro 2023.)
 4. Yrityksen toimintaperiaatteet liittyen kestävyyspuoleen (Niskala & Palmuaro 2023).
 5. Onko kannustintiejärjestelmiä liittyen kestävyyspuoleen (Niskala & Palmuaro 2023)?
 6. Huolellisuusvelvoiteprosessi kestävyyspuoleen osalta (due diligence)(Niskala & Palmuaro 2023).
 7. Yrityksen merkittävimmät tosiasialliset tai mahdolliset haittavaikutukset, liittyen yrityksen toimintoihin ja arvoketjuun. Kuinka toimitaan liittyen haittavaikutuksiin? (Niskala & Palmuaro 2023.)

4.2 Mahdollisuudet ja haasteet

Kestävyysraportointidirektiivi mahdollistaa yritysten vastuullisuustyön edistämisen lisäksi paljon muuta. Jatkossa digitaalisessa muodossa saatava kestävyysraportointi tehostaa tiedonsaantia. Useimmat yritykset, kuten finanssimarkkinoijat, ovat keränneet jo pidemmän aikaa kestävyystietoja, joten kerääminen tulee helpottumaan huomattavasti. Sijoitusrahastot ohjaavat sijoituksiaan kestävyysraportointien mukaan, ja tietojen paremman saannin seurauksena pääomavirrat päätyvät kestäviin kohteisiin. (Niskala, Palmuaro 2023.) Direktiivi edesauttaa sidosryhmien luottamusta yritystä kohtaan, kun toimet ja vaikutukset tuodaan julki. Raportointi tuo myös kilpailuetua. Yritys, joka on sitoutunut kestävään kehitykseen ja sosiaaliseen vastuuseen, houkuttelee todennäköisesti asiakkaita ja sijoittajia. Raportoinnin myötä yritysten riskienhallinta kehittyy ja yritys pystyy mahdollisesti tunnistamaan kestävyyspuoleen liittyviä riskejä paremmin. (Skön 2025.)

Kestävyysraportointidirektiivi tuo kuitenkin mukanaan haasteita. Etenkin suurilla yrityksillä toimitusketjut saattavat olla pitkiä ja monimutkaisia, mikä voi vaikeuttaa tietojen keräämistä ja tehdä siitä aikaa vievää. Jokainen yritys tulkitsee standardeja omalla tavallaan, mikä voi aiheuttaa vaikeuksia vertailukelpoisuudessa. Raportointi tuo yrityksille myös painetta täyttää kaikki sääntelyvaatimukset ja pysyä ajan tasalla lainsäädännön muutoksista. Sidoryhmät

asettavat lisäksi painetta, sillä yritysten on tasapainotettava erilaisten sidosryhmien tarpeet ja odotukset. (Alho & Ranta 2025.)

4.3 Aikataulu

Raportointivelvoitteen alla olevat ensimmäiset yritykset raportoivat vuonna 2025 ensimmäisen kerran, jolloin raportoidaan vuoden 2024 tilikaudesta. Arviolta lainsäädäntö koskettaa tällä hetkellä 50 000 yritystä, jotka ovat suuria. Direktiivi koskee seuraavia yrityksiä, joilla henkilöstömäärä on yli 500, tase vähintään 25 miljoonaa euroa tai liikevaihto 50 miljoonaa euroa. Tämä laajenee seuraavana vuonna koskemaan yrityksiä, jotka täyttävät kaksi kolmesta seuraavasta ehdosta: liikevaihto vähintään 50 miljoonaa euroa, tase vähintään 25 miljoonaa euroa ja 250 työntekijää. (European Commission 2025.)

Vuonna 2027 listatut pk-yritykset aloittavat raportointinsa vuodesta 2026. On kuitenkin mahdollista, että pk-yritykset vapautetaan raportoinnista vuoteen 2028 asti. (European Commission 2025.)

5 Kestävyyseraportoinnin vaikutus pk-yrityksiin

Euroopan Komission suosituksessa 2003/361 pienet -ja keskisuuret yritykset määritellään tiettyjen rajojen mukaisesti. Pk-yritykset jaetaan alaluokkiin, näitä ovat mikroyritykset, joissa henkilöstö on alle 10 sekä liikevaihto tai tase ei ylitä 2 milj. euroa. Vaikka mikroyritys luetaan pk-yrityksiin mukaan, rajataan ne usein tutkimuksista ja tilastoissa kohdejoukon ulkopuolelle (EUR-Lex 2025.)

Taulukko 1. Pk-yritys vertailu

(enintään)	Henkilöstön määrä	Liikevaihto	Taseen loppusumma
Keskisuuri yritys	250	50 milj.€	43 milj.€
Pieni yritys	50	10 milj.€	10 milj.€

Taulukosta 1. huomiona, että pienyrityksessä henkilöstön määrä on enintään 50. Sen lisäksi riittää, että liikevaihdosta ja taseen loppusummasta vain toinen on rajojen sisällä. (EUR-Lex 2025.) Vaikka yritys olisikin pienempi, vastuullisuus on edelleen tärkeä arvo. Vastuullisella toiminnalla yritys ansaitsee sidosryhmiensä luottamuksen. Toimien ei tarvitse olla suuria vaan yrityksen arjessa tapahtuvia pieniä tekoja. Kun suunnitelmat otetaan mukaan käytäntöön,

antaa se vaikuttavuutta ja mahdollisuutta toteuttaa vastuullisuutta pienemmillä resursseilla. (Niemi 2024.)

CSRD-direktiivin tarkoitus on integroida kestävä kehitys yritysten johtamiseen, päätöksentekoon ja arvонуontiin. Raportoinnin edellytyksenä ovat konkreettiset suunnitelmat ja tavoitteet kestävyydelle. Ilman niitä asiakkaiden ja sidosryhmien luottamus yritykseen heikkenee. Pienten ja keskisuurten yritysten osallistuminen raportointiin lisää läpinäkyvyyttä ja luottamusta. Kestävyysraportoinnin tavoitteena on luoda arvoa sekä lukijalle, planeetalle, ihmisille että yritykselle. (Rankinen & Kurittu 2024.)

Vaikka CSRD-direktiivi tulee koskettamaan listattuja pk-yrityksiä, ei kannata listaamattomien pk-yritysten unohtaa kestävyysraportointia kokonaan. Pk-sektori voi helposti olla epäsuoraan velvollinen raportoimaan kestävydestä, arvoketjun tai konsernin kautta. Emoyhtiöt joutuvat keräämään tietoa tytäryhtiöstään, vaikka tyttäret eivät olisi osana CSRD-direktiivi velvollisuutta. Pörssiyritys, joka on raportointivelvollinen, joutuu keräämään toimitusarvoketjusta tietoa asiakkailtaan, alihankkijoiltaan (mahdollisia pk-yrityksiä), jotta he voivat raportoida sitä eteenpäin sitten omille sidosryhmilleen. Mikäli suuret pörssiyritykset eivät kykene hakemaan CSRD mukaista tietoa toimitusketjusta, he voivat perustellusti jättää raportoimatta kolmen vuoden ajalle, jolloin pk-sektorilla on max. 3 vuotta aikaa siirtyä raportoinnin piiriin. (Breukers 2023.) Suuryritysten vaatimukset kiristyvät ja välittyvät toimitusketjuun. Vaikka CSRD ei pakota pk-yrityksiä raportoimaan, käytännössä yli 80 % suuryrityksistä aikoo tiukentaa vastuullisuusvaatimuksia koko alihankintaketjulleen uuden sääntelyn myötä. Moni iso yritys on jo ottanut käyttöön sopimusehtoja, jotka koskevat kaikkia toimittajia: alihankkijoilta saatetaan edellyttää mm. kasvihuonekaasupäästöjen raportointia tai työntekijöiden yhdenvertaisuuteen liittyviä tietoja osana hankintasopimusta. Keskuskauppakamarin pk-hallitusbarometrin (2023) mukaan noin 50 % pk-yrityksistä kokee asiakkaidensa asettavan heille vastuullisuusvaatimuksia, ja n. 40 % raportoi saman koskevan heidän omia toimitusketjujaan. Toisin sanoen, suurten asiakkaiden odotukset pakottavat pk-yrityksetkin ottamaan vastuullisuuden tosissaan, vaikka laki ei siihen suoraan velvoittaisi. (Helaniemi 2023.)

Kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää vastuullisuutta. Useat tutkimukset osoittavat, että vastuullisuus on noussut keskeiseksi kilpailutekijäksi. OP-ryhmän tuoreessa suuryritystutkimuksessa 2024 kävi ilmi, että 56 % suuryrityksistä on vaihtanut toimittajiaan tai alihankkijoitaan vastuullisuusvelvoitteiden vuoksi, osuus kasvoi 13 prosenttiyksikköä edellisvuodesta. Tämä osoittaa, että pk-yrityksillä, jotka eivät pysty vastaamaan uusiin vaatimuksiin, on kohonnut riski menettää asiakkaitaan. Vastaavasti pk-yritykset, jotka pystyvät osoittamaan konkreettisia vastuullisuustoimia, erottuvat paremmin. Ne pärjäävät paremmin tarjouskilpailuissa ja säilyttävät asemansa osana isojen yritysten arvoketjuja. Vastuullisuus ei näin ollen ole pk-

yrityksille ainoastaan kustannus tai velvoite, vaan myös mahdollisuus kehittää liiketoimintaa ja vahvistaa asiakassuhteita. (Hietala & Hakala 2024.)

Yhä useammin isot asiakkaat sisällyttävät hankintasopimukseen vastuullisuusehtoja. Esimerkiksi Case yritys X:n asiakassopimus voi pitää sisällään kohdan, jossa alihankkija sitoutuu noudattamaan päämiehen eettistä toimintaohjetta (Code of Conduct) ja raportoimaan ympäristöasioistaan pyydettäessä. Sopimuksen noudattaminen on juridinen velvollisuus, mikäli yritys rikkoo ehtoja, esimerkiksi salaa ympäristörikkomuksen tai kieltäytyy antamasta päästötietoja, se voisi pahimmillaan johtaa sopimussakkoihin tai tilauksen menettämiseen (Kilpailu - ja kuluttajavirasto 2025). Näin ollen pk-yrityksen on sisäisesti laadittava omat toimintaohjeensa ja tarkistuslistansa vastaamaan asiakkaidensa vaatimuksia, esim. työmailla pidetään kirjaa jätteiden käsittelystä, työntekijöiden työturvallisuuskoulutuksista ja aliurakoitsijoiden taustojen selvittämisestä, jotta voidaan osoittaa sopimusehtojen toteutuminen. Jos asiakas haluaa tulla auditoimaan työmaalle vastuullisuusasioiden tiimoilta, yrityksen on oltava valmis esittämään dokumentteja. Tämä vaatii etukäteisvalmistelua mutta myös avoimuutta työpaikan puolelta. (Logistiikan maailma 2022.)

5.1 Hyödyt

Pk-yrityksille kestävyysraportoinnista löytyy paljon konkreettisia hyötyjä. Asiakkaiden vaatimukset vastuullisuudesta ja sen tiedonsaannista kasvavat. Raportointi voi mahdollistaa yritykselle paremman paikan markkinoilla ja parantaa kilpailukykyä. Läpinäkyvällä ja avoimella raportoinnilla, yritys voi kasvattaa ja houkutelaa asiakaskuntaa, sekä lisätä jo olemassa olevien asiakkaiden luottamusta. Esimerkkinä yritys ei ole vielä raportointivelvollinen mutta tulevaisuudessa tulee olemaan. Yritys voi kääntää tilanteen hyödykseen ja aloittamaan raportointinsa jo nyt. Jolloin yritys pystyy kartoittamaan tilannettansa ja mm. tunnistamaan vihreät tuotteensa. Tällöin yrityksellä voisi olla mahdollisuus myydä preemiolla vihreitä tuotteitansa tai vaikkapa kestävyysraporttiansa. (Breukers 2023.) Pk-yrityksillä on hyvä mahdollisuus kehittää liiketoiminta prosessiaan. Kestävyysraportointi auttaa integroimaan vastuullisuuden osaksi liiketoimintastrategiaa. Liiketoiminta prosessien kehittäminen ja suunnittelu, sekä vahvempi päätöksenteko, auttaa yritystä olemaan kustannustehokkaampi sekä luo kasvumahdollisuuksia yritykselle. (Breukers 2023.)

Rahoituksen saanti voi useinkin olla hankalaa. Mikäli pk-yritys osoittaa sitoutumisensa kestävyteen, vastuullisuutta arvostavat sijoittajat ja rahoittajat voivat kiinnostua helpommin. Useimmat pankit ovat alkaneet huomioidaan asiakkaidensa riskejä esim. ympäristö- ja ilmasto näkökulmasta. (OP Ryhmä 2025.) Kestävyysraportoinnin avulla pk-yritykset voivat tunnistaa ja hallita liiketoimintaan liittyviä riskejä. Raportin avulla pystytään arvioimaan yritysten toiminnan vaikutusta ympäristöön sekä millaisia taloudellisia tai maineeseen liittyviä

riskejä mm. ilmastonmuutokset liittyvät seikat tuovat. Toimitusketjunriskejä voidaan seurata arvioimalla alihankkijoiden toimintaa ihmisoikeus- tai ympäristöriskien näkökulmasta. Liiketoiminnan jatkuvuus riskienhallinnan näkökulmasta, kestävyysraportointi tukee yrityksen pitkän aikavälin toimintakykyä. Raportointi voi auttaa yritystä vastaamaan kilpailutuksien kriteereihin ja varmistamaan markkina-aseman. Henkilöstöä ja johtoa saadaan sitoutettua raportoinnin avulla, sillä raportoinnilla viestitään kestävyiden ja vastuullisuuden arvoista. Kun arvoista raportoidaan, edistetään hyvinvointia ja johdon työkaluja, joilla he voivat johtaa näitä teemoja. (Breukers 2023.)

Avoin viestintä on pk-yrityksille tärkeä väline. Yrityksen verkkosivuille voi esimerkiksi lisätä osion "Ympäristö ja vastuullisuus", jossa kuvataan yrityksen toimenpiteitä omalla kielellä. Tällainen viestintä ei ole pakollista, mutta se osoittaa sidosryhmille, että yritys suhtautuu näihin asioihin vakavasti. Sidosryhmien luottamus voi muodostua kilpailueduksi, jolloin vastuullinen pk-yritys houkuttelee kumppaneita ja työntekijöitä. (Niemi 2024.)

Yrityksen vastuullisuustyön tavoitteiden julkistaminen vastuullisuusviestinnän avulla luo sidosryhmille odotuksia sekä mahdollisuuksia kannustaa ja osallistua tavoitteiden saavuttamiseen. Tämä voi myös motivoida henkilöstöä toimimaan aktiivisesti näiden päämäärien edistämiseksi. Kannustava ja merkityksellisiin asioihin keskittyvä vastuullisuusviestintä voi vaikuttaa myönteisesti yrityksen sisäisiin jännitteisiin liittyen vastuullisuustyöhön ja näin parantaa työntekijöiden sitoutumista. Vaikka vastuullisuustyö nähdään usein positiivisena ja edistämisen arvona, kaikkien näkemykset eivät aina ole yhteneväisiä. Tässä tilanteessa selkeät vastuullisuustyön tavoitteet ja niiden julkistaminen auttavat henkilöstöä työskentelemään yhteisten tavoitteiden eteen. (Niemi 2024.)

5.2 Haasteet

Kestävyysraportointi voi aiheuttaa etenkin pk-yrityksille monenlaisia haasteita. Kestävyysraportointi tuo mukanaan erilaisia standardeja ja lainsäädäntöjä, jotka ovat laajoja ja monitasoisia. Pk-yrityksillä ei välttämättä ole mahdollisuutta samanlaisiin resursseihin kuin suuremmilla yrityksillä. Raportointiin liittyvät vaatimukset ovat aikaa vieviä, lähinnä standardien monimutkaisuuden vuoksi. Datan kerääminen, analysointi ja raportointi vaatii osaamista. Näin ollen yrityksiltä täytyisi löytyä rahaa, aikaa ja osaamista. Kestävyysraportointistandardit (esim. ESRS, GRI, SASB) sisältävät tarkkoja vaatimuksia, joita voi olla vaikea ymmärtää ja noudattaa. Pienen yrityksen voi olla vaikeata yhteensovittaa raportointiansa eri viitekehysten kanssa. Lainsäädäntö tulee tiukentumaan kestävyysraportoinnin osalta, joka voi aiheuttaa epävarmuutta pk-yrityksille. Lainsäädännön mukauttaminen oikeaan aikaan voi olla haasteellista ja resurssija vievää. (Alho & Ranta 2024.) Suurin taloudellinen riski on menetetty myynti, joka toteutuu, jos yritys ei vastaa asiakkaidensa vastuullisuusodotuksiin. Yrityksen

maineen ja brändin vahvistamiseksi pitkällä aikavälillä on ratkaisevan tärkeää panostaa jatkuvasti, johdonmukaisesti ja pitkäjänteisesti vastuullisuustyöhön. (Niemi 2024.)

Suurena ongelman yritykset kokevat raportoinnin toteutuskustannukset. Kestävyysraportointi vaatii mahdollisesti uusien järjestelmien ja työkalujen käyttöönottoa, ehkä ulkopuolista apua tai henkilöstön kouluttamista. Näihin vaaditaan suurempia budjetteja, joita pk-yrityksiltä ei välttämättä löydy. (Alho & Ranta 2024.)

Jotta raportointi saadaan onnistumaan, tarvitaan dataa. Tietoja täytyy kerätä koko arvoketjusta, mikä voi olla hankalaa, etenkin jos arvoketju on laaja ja monivaiheinen. Arvoketjussa täytyy mm. huomioida sosiaalisten vaikutusten arviointi sekä tunnistaa ympäristövaikutuksia tietyissä vaiheissa. Tiedonkeruuta voi entisestään vaikeuttaa monimutkaiset toimitusketjut sekä alihankkijat. Yritys joutuu keräämään kaiken datan alihankkijalta, joka jollain tavalla liittyy tuotteen/palvelun valmistumiseen. (Alho & Ranta 2024.)

Mikäli yritysten henkilöstöllä ei ole tarvittavaa osaamista kestävydestä ja siihen liittyvästä raportoinnista. Tarvitaan resursseja joko ulkopuolelta tai koulutusta. Pienillä yrityksillä ongelmana voi olla henkilökunnan vähyys, jolloin perehtyminen vaatimuksiin voi olla hidasta ja raportointiprosessiin ei pystytä kohdistamaan tarpeeksi resursseja. Tämä voi nostaa kynnystä raportoinnin aloittamiseen sekä hidastaa kykyä täyttää kestävyysraportointidirektiivin vaatimukset tehokkaasti. (Alho & Ranta 2024.)

5.3 Mahdollisuudet

Kestävyysraportointi voi mahdollistaa pk-yrityksille merkittäviä muutoksia liiketoiminnan kasvuun ja kehitykselle. Nykyään asiakkaat ja sijoittajat pitävät vastuullisuutta yhä tärkeämpänä arvona. Yritykset, jotka kykenevät osoittamaan vastuullisuuttaan sekä siihen liittyviä konkreettisia tavoitteita, voivat saavuttaa kasvavaa kysyntää niin uusien kuin nykyisten asiakasryhmien keskuudessa. (Niemi 2024.)

Kestävyysraportointi avaa pk-yrityksille mahdollisuuksia innovaatioiden kehittämiseen ja tuottamiseen markkinoille. Näiden innovaatioiden perustana voi olla vastuullisuus esimerkiksi kehittämällä ympäristöystävällisempiä versioita olemassa olevista tuotteista tai kokonaan uusia kestävä kehityksen mukaisia tuotteita/palveluita. Innovatiivisuus tarjoaa yrityksille myös kilpailuetua. Vastuullisuuteen perustuva strategia voi tehdä yrityksestä houkuttelevamman niin kuluttajille kuin muille sidosryhmille, tarjoten uusia mahdollisuuksia liiketoiminnan kasvuun ja verkostojen vahvistamiseen. (Niemi 2024.)

5.4 SWOT-analyysi

Kuviossa 3 on hyödynnetty SWOT-analyysia edellä esitettyjen kappaleiden pohjana. Analyysin avulla on mahdollista erotella neljä keskeistä näkökulmaa, mikä selkeyttää kokonaisuuden

ymmärtämistä. Kappaleessa 5.2 Haasteet on puolestaan analysoitu niin ulkoiset uhat kuin sisäiset heikkoudet, mikä on perusteltua ottaen huomioon, että pk-yritysten raportointikäytännöt ovat pitkälti vielä kehitysvaiheessa, sikäli, että nämä kaksi näkökulmaa kulkevat tiiviisti yhteen.

<p>VAHVUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaille ja muille sidosryhmille vastuullisuuden osoittaminen • Brändin vahvistaminen: Maineen kasvu ja lisääntynyt kilpailukyky • Tehokkuuden vahvistaminen: päätöksenteko, kustannustehokkuus, riskienhallinta 	<p>HEIKKOUEDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rajalliset resurssit • Raportointi vaatii budjettia ja aikaa • Standardien ja lainsäädännön monimutkaisuus
<p>MAHDOLLISUUDET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kysynnän kasvu: yhä enemmän asiakkaat ja muut sidosryhmät arvostavat vastuullisuutta • Uusia innovaatioita: perustana esim. ympäristöystävällisyys • Kilpailuetu: erottautuminen muista kestävyysraportoinnin edelläkävijänä 	<p>UHAT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kiristynvä lainsäädäntö • Paine pärjätä suurten yritysten rinnalla, joilla suuremmat resurssit • Maineen riskit: puutteellinen raportointi, epäonnistuneet tavoitteet

Kuvio 3. SWOT-analyysi kestävyysraportoinnista pk-yritysten näkökulmasta

6 Tutkimusmenetelmät ja aineistonkeruu

Tutkimusaiheeksi valikoitui kestävyysraportoinnin vaikutus pk-yrityksiin suoraan tai välillisesti. Aihe sai alun toimeksiantajan puolelta, kun ovat kokeneet kyseisen aiheen tulevan esille asiakastapaamisissa. Tutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään toimeksiantaja yrityksen nykytila sekä löytämään heidän yritykselleen olennaiset asiat raportointia ajatellen, jotta yrityksen voisi olla helpompi aloittaa raportointinsa tulevaisuudessa. Tässä tutkimuksessa on käytetty tutkimusmenetelmänä laadullista tutkimusta. Aineistonkeruumenetelmänä toimii teemahaastattelu sekä valmiin aineiston analysointi.

6.1 Laadullinen tutkimus

Laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimus on tutkimusmenetelmäsuuntaus, jossa pyritään ymmärtämään tutkittavan asian laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä. Laadullinen tutkimus

perustuu aineistoihin ja analyysihin, se kuitenkin vaatii myös teoreettista kulmaa. Kvalitatiivinen menetelmä tarjoaa syvällisempää ymmärrystä kohteesta, jota on vaikea saavuttaa muilla menetelmillä. Laadulliselle tutkimukselle on tyypillistä joustava tutkimusprosessi. Tutkimusaineistoa voi kerätä monella tavalla. Usein aineistoksi valitaan haastattelu, mutta aineistoksi soveltuvat yhtä hyvin kuva- ja tekstiaineistot, tallenteet, kirjoitelmat, lehtiartikkelit ja mainokset. Useiden vaihtoehtojen avulla voidaan tuottaa sisältörikasta aineistoa, joka avaa ilmiön näkökulmia ja konteksteja. (Hakala 2024.)

Pidin laadullista tutkimusta sopivimpana menetelmänä tähän opinnäytetyöhön, koska sen erityispiirteenä on ilmiöiden ymmärtäminen tutkittavien henkilöiden näkökulmasta. Laadullinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden tarkastella syvällisesti kestävyysraportointidirektiivin vaikutuksia ja siihen liittyviä haasteita yrityksille, keskittyen kunkin toimijan kokemuksiin ja näkemyksiin. Opinnäytetyöni tutkimuksen tavoitteena on selvittää, miten pk-yritys kokee kestävyysraportointidirektiivin ja millaisia konkreettisia vaikutuksia sillä on heidän toimintaansa. Haastatteluiden ja muiden aineistonkeruumenetelmien avulla pyrin luomaan kokonaiskuvan siitä, miten kestävyysdirektiivi nähdään yrityksen näkökulmasta ja miten se mahdollisesti ohjaa heidän liiketoimintansa strategisia päätöksiä.

6.2 Aineistonkeruumenetelmä

Tutkimuksessani käytin kahta aineistonkeruumenetelmää, teemahaastattelua sekä valmiita olemassa olevia aineistoja. Tutkimusta varten valmista materiaalia löytyi toimeksiantajalta sekä runsaasti netistä artikkeleita ja kirjoja. Teemahaastattelun avulla sen sijaan sain käsityksen, miten toimeksiantajani kokee tutkimusaiheen sekä heidän puoleltansa uusia näkökulmia aiheeseen.

Teemahaastattelu on puolistrukturoitu haastattelumenetelmä. Ennen haastattelua valitaan keskeiset teemat ja luodaan tarkentavat kysymykset, joiden mukaan edetään. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Teemahaastatteluiden toteutukset vaihtelevat, haastattelu voi olla avoin mutta myös strukturoidusti etenevä. Valitsin teemahaastattelun sen vuoksi, että haastattelu on mahdollisuus olla avoin, sekä pystyn tarvittaessa tarkentamaan ja syventämään kysymyksiä kuitenkin teemassa pysyen. Yritin pitää mielessä Tuomi & Sarajärvi teoksessa ”Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi” esitetyn lauseen ”Teemahaastattelussa ei voi kysellä mitä tahansa, vaan siinä pyritään löytämään merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen ja ongelman asetteluun tai tutkimustehtävän mukaisesti” (Tuomi & Sarajärvi 2018).

Kirjallinen materiaali tutkimusaineistoina voidaan jakaa kahteen luokkaan, yksityisiin dokumentteihin sekä joukkotiedotukset tuotteisiin. Yksityisiä dokumentteja ovat esim. kirjeet, päiväkirjat ja puheet, kun taas joukkotiedotus tuotteita ovat esim. sanoma- ja aikakauslehdet. (Tuomi & Sarajärvi 2018.) Tutkimuksessani käytin sekä yksityistä dokumenttia sekä joukkotiedotus tuotteita. Yksityisenä dokumenttina toimi toimeksiantajan tietojärjestelmä

dokumentti. Joukkotiedotus tuotteina toimi useammat artikkelit, joita mm. taloushallintoalan yritykset olivat tuottaneet.

6.3 Tutkimusaineiston käsittely

Tutkimusainestoa käsittelin sisällönanalyysin avulla. Keskeinen tavoite sisällönanalyysillä on tiivistää ja luokitella suuria aineistoja, jotta aineistoista saadaan helpommin luettavia ja selkeämpiä kokonaisuuksia (Hakala 2024). Sisällönanalyysia pystyy tuottamaan kahdesta lähtökohdasta, aineistolähtöisestä ja teorialähtöisestä. Tutkimuksessani olen toteuttanut kumpaa-kin, sillä aineistonkeruumenetelmäni olivat haastattelu sekä valmis teoria. Käytin apuna Hakala Juhan teoksessa ”Laadullisen tutkimuksen ABC” mallia sisällönanalyysin tekemiseen (Hakala 2024). Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä, keräämäni tutkimusaineisto ohjaa analyysin tekoa. Tutkijana täytyy pystyä nostamaan aineistosta relevantit asiat esille, aineistoa täytyisi pystyä avoimesti analysoimaan ilman teoriaa. Teorialähtöisessä sisällönanalyysissä on nimensä mukaisesti aineiston pohjalla teoria. Analyysia ohjaa teoria tai teoreettinen viitekehys. Teoreettisesta aineistosta pyritään nostamaan esille tietoa, jota voi lopuksi verrata jo olemassa olevaan tietoon. (Hakala 2024.)

Teemahaastattelua käsittelin aineistolähtöisen sisällönanalyysin avulla. Haastateltavaksi valikoitui Case Yritys X talousvastaava. Tulevaisuudessa, hän mahdollisesti vastaa kestävyysraportoinnista yrityksessä, tai tulee osittain työskentelemään sen parissa. Tapasin talousvastavaan kasvotusten rauhallisessa tilassa. Teemaksi haastatteluun rajattiin seuraava ”toimeksiantajan kokemus kestävyysraportoinnista ja sen vaikutuksista omaan toimintaan”. Aloitin haastattelun kertaamalla tutkimuksenaiheen. Kysymykset olin valmistellut etukäteen. Kysymykset löytyvät liitteestä 1. Haastattelu nauhoitettiin toimeksiantajan luvalla, jotta pystyin sen myöhemmin litteroimaan Word-ohjelman avulla. Kävin tekstimuotoisen haastattelun läpi, hieman jouduin korjailemaan tekstiä oikeaan muotoon. Tämän jälkeen selkeästi erottelin väreillä ja tekstin lihavoinnilla haastattelijan ja haastateltavan puheen vuorot. Seuraavaksi kävin läpi haastateltavan vastauksia ja erottelin keskeisiä aihepiirejä erilleen muusta tekstistä. Tätä kutsutaan teemoitteluksi. Esiin nousi kolme selkeää teemaa; Yrityksen oma käsitys raportoinnista, yrityksen kestävyystavoitteet sekä yrityksen sidosryhmät. Kun aineisto oli teemoitettu, pystyin muodostamaan helpommin tiivistetyn yhteenvedon haastattelusta.

7 Tutkimuksen tulokset

7.1 Case Yritys X nykytilan analyysi

Case yritys X on vuonna 2006 perustettu perheyritys, joka on erikoistunut asfaltti- ja päällystysurakointiin. Yritys on sitoutunut vastuulliseen liiketoimintaan ja haluaa kehittää toimintaansa kestäväen kehityksen periaatteiden mukaisesti, vaikka se ei ole suoraan CSRD-velvoitettu. Asfalttimassa valmistetaan luonnon uusiutumattomista materiaaleista, kiviaineksesta sekä bitumista. Kun työkohteista puretaan vanha asfaltti pois, otetaan se talteen kierrätystä varten, jotta vanhaa materiaalia voi käyttää uuden massa valmistamiseen. Massan kuumentamiseen sekä suurimmassa osassa työkoneita on käytössä fossiiliset polttoaineet. Case Yritys X suunnittelee ajomatkinsa kalustolla mahdollisimman logistisesti, jotta turhaa ajoa ei synny. Työkohteissa työt on tarkoitus tehdä tehokkaasti, jolloin työkonoiden päästöt jäävät minimaalisemmaksi. Kalustoa päivitetään vihreämpään kalustoon mahdollisuuksien mukaan, jotta päästöjä pystyttäisiin vähentämään.

Case Yritys X laskee asfalttimassan kulutusta projektikohtaisesti. Projektikohtainen polttoaineen kulutus on haastava mitata, sillä projekteja voi olla useita päivässä ja välimatkat vaihtelevat paljon. On haastavaa määrittää, miten kilometrit ja kulutus laskettaisiin niin, että ne kohdistuisivat oikein.

Lyhyesti työolosuhteista. Rekrytoitaessa työntekijän, pidetään aloituspalaverit. Työturvallisuus on keskeisenä osana työtä. Jokainen työntekijä käy vaaditut koulutukset, jotka pääsääntöisesti liittyvät työturvallisuuteen. Sen lisäksi pidetään sisäisiä koulutuksia, joissa kerrataan työturvallisuuteen liittyvät huomiot. Sisäisiä koulutuksia pidetään vuosittain, niissä isossa roolissa on ympäristöasiat. Yrityksellä on myös mahdollisuus viestiä selkeästi työntekijöille, mikäli tulee uutta kalustoa tai toimintatapojen muutosta liittyen ympäristöasioihin. Työkauden lopussa työntekijöiden kanssa käydään lopetuskeskustelut, joissa käydään läpi kulunutta kautta. Keskustelussa työntekijällä on mahdollisuus antaa palautetta työnantajalleen, kuin myös toisinpäin. Toiveita saa esittää tulevaa kautta varten, sillä yritys pystyy kehittämään työilmapiiriään jatkuvasti. Työhyvinvointipäiviä pidetään muutaman kerran vuodessa. Yritys pitää huolta, että työntekijöillä on käytössä asianmukainen henkilösuojaimien käyttö, kuten turvakengät, suojavaatteet, kypärät, hengityssuojaimet.

Yrityksen toiminta ei olisi mahdollista ilman asiakkaita, joten asiakastyytyväisyys on merkittävässä osassa. Asiakkaita palvelee kunnioittavasti ja kuunnellaan heidän toiveitaan. Työ toteutetaan asiakkaan toiveiden mukaisesti, siltä osin kuin se on mahdollista. Työkohteita käydään arvioimassa ennen työn aloittamista ja työn toteutus suunnitellaan kohdekohtaisesti. Yritys vaatii työntekijöiltään asiallista ja asiakaslähtöistä toimintatapaa. Lisäksi pidetään

huoli siitä, että työ toteutuu sovitun aikataulun mukaisesti. Kun työ on toteutettu, asiakkailta kerätään palautetta sähköpostin välityksellä.

7.2 Haastattelun vastaukset

Aluksi käytiin läpi, kestävyysraportoinnin merkittävyys Case Yritys X:lle sekä onko yritys itse perehtynyt kestävyysraportointiin ollenkaan. Yrityksen talousvastaava totesi, että raportoinnilla on koko ajan isompi rooli ja se tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Raportti tulee olemaan heille tulevaisuudessa erittäin tarpeellinen työkalu ja pohdinnassa olikin, miksi eivät ole aikaisemmin heränneet raportoinnin pariin.

Kävimme läpi kestävyysraportoinnin käyttöönottoon liittyviä kohtia. Talousvastaava totesi, että heidän puolellansa erityisesti haasteeksi tulee muutosvastarinta. Yrityksen henkilöstö rupeaa olemaan jo hieman iäkkäämpää, raportointi tulee vaatimaan henkilön, joka ottaa sen hoitaakseen. Tulee siis pohtia, löytyykö yrityksestä mahdollisesti tekijää, kun talousvastaavalla itsellään on jo paljon työtehtäviä hoidettavana. Suurimpana haasteena nähdään siis se, että jonkun täytyy raportointi ottaa haltuun omien työtehtävien lisäksi. Käyttöönotto sekä raportoinnin sisäistäminen voivat viedä aikaa hurjasti. Hankalaa on, kun ei oikein vielä tiedä kuinka paljon raportointi vaatii työtä sekä minkälaisia resursseja se vaatii. Riippuu paljolti myös siitä, kuinka automatisoituja järjestelmät ovat.

Seuraavassa teemassa käytiin läpi yrityksen tavoitteita liittyen kestävyYTEEN, sillä jonkin verran niitä on keritty alkaa miettimään ja toteuttamaankin. Tavoitteet lähinnä liittyvät asfaltin valmistusprosessiin; Kaikki purettu asfalttimassa kierrätetään, vaihdetaan kalustoa vähempi päästöisempään eli vihreämpää kalustoon, sekä hiilijalanjälkeä pienennetään. Puheeksi tuli myös vuosittaiset koulutukset henkilökunnalle, joissa on ruvettu käymään läpi asioita ympäristönäkökulma huomioiden. Hiilijalanjälkeä pidetään tärkeimpänä mittarina mutta vielä on ollut hankala sanoa, mikä olisi oleellista. Huomiona talousvastaava sanoi, että heillä mm. on käytössä useita autoja ja työkoneita, jotka vaativat fossiilista polttoainetta. Huomioksi nousi, että paljon löytyy asioita, joista ei voi luopua kokonaan, mutta parempia vaihtoehtoja tulee pohtia. Yritys on esimerkiksi uusinnut kalustoaan ympäristöystävälliseen suuntaan, eli uusi kalusto toimii hiilineutraalilla polttoaineella.

Viimeisenä käytiin läpi sidosryhmiin liittyviä asioita. Fakta on se, että sidosryhmien takia raportointia tullaan tekemään. Yritys on urakoitsija, isot yritykset tilaavat heiltä palvelua. Usealla suuremmalla yrityksellä on velvollisuus pyytää kestävyystietoja omaa raportointiaan varten. Talousvastaava kertoi, että isommat ketjut ja toimijat vaativat jo nyt jonkinlaisia viitteitä, vaikka toki ovat vielä suht lievässä muodossa. Tärkeimpänä sidosryhmänä ovat suurimmat tilaajat sekä yhteistyökumppanit, ja talousvastaava epäili, että jonkinlainen raportti täytyy varmasti laittaa jo viiden vuoden sisällä liitteeksi tarjouksiin. Varsinkin, kun palveluita tuotetaan kaupungille ja valtiolle.

8 Tulkinta / Johtopäätökset

Seuraavaksi käyn läpi mahdollisia muutoksia ja ajatuksia, joita Case Yritys X voisi pohtia, jotta toimintaa olisi helpompi raportoida tulevaisuudessa kestävyiden kannalta. Työn liitteenä (Liite 1) on valmisteltu ohjeistus Case Yritys X varten. Ohjeistuksessa käydään vaihe vaiheelta läpi, mitä yrityksen tulee ottaa huomioon raportoinnin alkaessa.

8.1 Datan merkittävyys

Etenkin ympäristö osuus tulee vaatimaan lukuja ja näin ollen kulutuksen mittaamista. Raportointia ei voida toteuttaa ilman dataa ja tähän yrityksen on tulevaisuudessa ruvettava keskittymään. Datan keräämisestä on kuitenkin paljon hyötyjä, työn tehostuminen sekä mahdollistaa säästöjä kustannuksissa. Kun käyttöön otetaan päästöjen seurantaprojekti, jossa analysoidaan mm. polttoaineenkulutusta, on mahdollisuus huomata kehityskohteita. Seurannan avulla voidaan huomata turhat ajokilometrit sekä tyhjäkäynnit. Kun kyseiset toiminnot vähenevät, säästyy rahaa polttoainekuluissa. Haasteena oli nyt ajokilometrien merkitseminen, sillä ajoa on valtavasti. Tarjolla on kuitenkin erilaisia vaihtoehtoja, joita voisi kokeilla kilometrien mittaamiseen. Markkinoilla on saatavilla GPS-pohjaisia järjestelmiä ja sovelluksia, joiden avulla työpäivien matkaa voi seurata, tallentaa ja raportoida. Mahdollisuus on myös, että työntekijät laittavat, joka kerta, kun lähtevät ajamaan seurannan päälle ja merkitsevät itse manuaalisesti ajokilometrit. Ajokilometrejä seurataan työaikana, kun kohteita mennään arvioimaan, kohteisiin ajetaan, haetaan polttoainetta, käydään työllä. Mikäli tulee ajoa, jota on vaikea kategorisoida, voidaan mittaus kuitenkin tehdä. Pääajatuksena olisi kuitenkin, että yritys saisi jonkinlaista suuntaa, kuinka paljon ajoa tulee päivittäin, kuukausittain, vuosittain suunnilleen. Vastuullisuus ja kustannustehokkuus kulkevat käsi kädessä, kun toimintoja tarkastellaan kriittisesti. Nämä säästöt eivät ehkä heti kata investointien kustannuksia, mutta ne parantavat yrityksen kannattavuutta pitkällä aikavälillä.

Polttoaineenkulutuksen, kaluston käyttöasteen ja materiaalien käytön kirjaaminen tulee huomioida jokaiseen projektiin. Dataa on kyseisistä asioista kirjattu jo jonkin verran aiemmin, siihen täytyy tulevaisuudessa keskittyä entistä tarkemmin. Data on saattanut jäädä kirjaamatta tai sitä on kirjautunut hajanaisesti paikkoihin, nyt sitä tarvitaan koottuna. Hiilijalanjäljen laskentamallin rakentaminen edellyttää monivaiheista prosessia: ensin on määriteltävä tavoitteet (mitä halutaan mitata), sitten kerättävä tiedot kaikista päästölähteistä, käytettävä standardoituja päästökertoimia ja lopulta laskettava päästöt sekä koottava ne raportoitavaan muotoon. Nämä vaiheet tulee integroida osaksi normaalia työkulkua. Työntekijöille tämä näkyy vaatimuksena täyttää uusia seurantatietolomakkeita, esimerkiksi päivän päätteeksi raportoidaan ”polttoainetta kului X litraa ja asfalttia levitettiin Y tonnia”. Aluksi tämä voi tuntua lisätyöltä, mutta se rutinoituu ajan myötä. Päästöjen laskentaa varten on saatavilla useita erilaisia palveluita ja järjestelmiä.

Vastuullinen toimija saa etulyöntiaseman. Pystymällä toimittamaan tiedot omista CO₂-päästöistään ja ympäristöohjelmastaan, voi voittaa urakoita kilpailijoidensa ohi. Pitkällä tähtäimellä myös pääoman saanti voi riippua vastuullisuudesta. Esimerkiksi rahoittajat arvioivat yrityksen ESG-riskit, mikä voi vaikuttaa mm. lainansaantiin tai vakuutusmaksuihin (tämä vaikutus konkretisoituu asteittain vasta tulevina vuosina).

8.2 Operatiiviset päätökset

Työnkuvat ja vastuut tulevat laajentumaan. Pienessä yrityksessä vastuullisuusasioita ei välttämättä voida sysätä kokonaan erilliselle ”vastuullisuusvastaavalle”, vaan ne sisällytetään olemassa oleviin rooleihin. Case Yritys X:ssä esimerkiksi talouspäällikkö tai kohteen myynnistä vastaava saattaa ottaa vastuulleen myös ympäristöasioiden koordinoinnin. Käytännössä tämä tarkoittaa lisäkoulutusta ja jatkuvaa oppimista. Operatiivisesti johdon on huolehdittava, että henkilöstö ymmärtää miksi uusia asioita tehdään, jolloin sisäisen viestinnän merkitys kasvaa. Työntekijöille on perusteltava, miksi polttoaineen kulutusta seurataan tarkemmin, ei valvontamielessä, vaan jotta voidaan löytää säästöjä ja täyttää asiakkaan vaatimukset. Samoin työntekijöiden täytyy tietää, miten toimia, jos asiakas auditoi työmaata vastuullisuusnäkökulmasta. Tämä saattaa vaatia työkuultuuriin muutosta. Totutellaan siihen, että vastuullisuus on osa jokaisen työnkuvaa, ei erillinen projekti.

Kun dataa alkaa kertyä, pk-yritys voi tunnistaa konkreettisia kehityskohteita operatiivisessa toiminnassa. Esimerkiksi jos huomataan, että valmiin asfaltin kuljetus työmaille on suuri päästölähde, voidaan logistisesti suunnitella reitit ja aikataulut uudelleen tehokkaammiksi. Tai jos asfaltin valmistus tehtaalla tuottaa paljon päästöjä, voidaan neuvotella toimittajan kanssa ympäristöystävällisemmistä massalaaduista tai lisääntyneestä kierrätysmateriaalin osuudesta seoksessa. Nämä ovat operatiivisia päätöksiä, jotka parantavat sekä ympäristösuoritetta että usein myös tehokkuutta. Case Yritys X on esimerkiksi alkanut käyttää entistä enemmän kierrätysasfalttia uusissa päällysteissä vähentääkseen luonnollisen bitumin tarvetta. Jätteet joudutaan erottelamaan paremmin ja käsittelemään vanha asfaltti uusiokäyttöön, mutta lopputuloksena sekä päästöt että materiaalikustannukset vähenevät.

8.3 Resurssit ja mahdollisuudet

Budjetti ja erinäiset resurssit voivat tuottaa haasteita ja todennäköisesti tuottavatkin alkuun. Erilaisia ohjelmistoja ja järjestelmiä on markkinoilla runsaasti helpottamaan raportointia, tämä kuitenkin vaatii myös budjettia. Vaihtoehtoisesti on mahdollisuus tutustua myös erilaisiin avustuksiin ja tukiohjelmiin, joita tarjotaan. Pk-yrityksillä on mahdollisuus saada julkisia tukia ja rahoitusta kestävyysraportoinnin aloittamiseen. Tarjolla on myös paljon neuvoja ja standardeja helpottamaan raportointia. NSRS-standardi tukee pk-yrityksiä raportoinnin aloittamisessa ja mm. tämän pohjalta VSME-standardia on ruvettu rakentamaan. NSRS tarjoaa

erilaisia työkaluja raportoinnin aloittamiseen mm. tietopankin sekä Excel pohjaisen työkalun, joka avustaa raportoinnin läpiviennissä (Taloushallintoliitto 2025).

Suomessa Business Finland sekä ELY-keskukset tarjoavat rahoitusta pk-yritysten kehittämishankkeisiin, joka lukee mukaansa vastuullisuushankkeet. Business Finland rahoittaa esimerkiksi tutkimusta, tuotekehitystä ja liiketoiminnan kehittämistä erityisesti pk-yrityksille (Business Finland 2025). ELY-keskusten yrityksen kehittämisavustus tukee pk-yritysten uusia tuotteita, palveluja, prosesseja tai liiketoimintamallien uudistamista (ELY-keskus 2025). Tavoitteena on yritysten uudistuminen ja kestävä kasvu. ELY- ja Business Finland -rahoitukset ovat usein osittain EU:n rahoittamia avustuksia, mikä tarkoittaa, että niitä hyödyntämällä pk-yritys saa käytännössä julkista tukea hankkeeseensa (Business Finland 2025).

Yksityinen sektori tarjoaa myös erilaisia kannustimia vastuullisuusraportointiin. Pankkien vihreät rahoitustuotteet voivat toimia rahoituksena, joka on kytketty yrityksen kestävyystavoitteisiin. Esimerkiksi OP-ryhmä lanseerasi vuonna 2023 pk-yrityksille vihreän lainatuotteen. Vihreissä lainoissa lainaehtoja voidaan keventää, jos yritys sitoutuu parantamaan kestävyystään. Pankki haluaa tukea ympäristöystävällisiä investointeja ja vähentää oman luottosalkkunsa päästöjä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että pk-yritys voi saada hieman edullisempaa lainaa pankilta esimerkiksi kaluston modernisointiin vähäpäästöisemmäksi, jos se esittää tietoja hankkeen ympäristöhyödyistä ja yrityksen vastuullisuudesta. (Huovinen 2023.) Myös sijoittajat ja pääomasijoitusrahastot kiinnittävät yhä enemmän huomiota yritysten ESG-profiiliin. Tiivistettynä, hyvä kestävyysraportointi voi parantaa pk-yrityksen rahoituksensaantia yksityisiltä markkinoilta. Euroopan unionilla on useita ohjelmia, joista pk-yritykset voivat epäsuorasti saada tukea vastuullisuustyöhön. EU:n alue- ja rakennerahastot (EAKR, ESR) rahoittavat Suomessa osaltaan edellä mainittuja ELY-keskusten avustuksia (ELY-keskus 2025). Lisäksi EU:n kansainvälisissä ohjelmissa on rahoitushakuja esimerkiksi vihreän teknologian kehittämiseen, joihin pk-yritykset voivat osallistua, näissä hankkeissa kestävyysraportointi voi olla osa projektin velvoitteita tai tavoitteita (Business Finland 2025).

8.4 Yhteenveto

Pk-yrityksen arki muuttuu aiempaa suunnitelmalliseksi ja dokumentoidummaksi. Siinä missä ennen keskityttiin vain työn suorittamiseen, nyt jokaisen projektin kyljessä kulkee ajatus ”miten tämä tehdään vastuullisesti ja miten todennan sen”. Case Yritys X:n tapauksessa yrityksen toimintajärjestelmä laajenee kattamaan myös kestävä kehityksen elementit kulkemaan rinnakkain. Alkuvaiheessa tämä vaatii ponnistelua ja oppimista, mutta lopulta se voi luoda parempia toimintatapoja.

Case Yritys X tulee huomaamaan, että kun sillä on valmiina laskelmat hiilijalanjäljestään ja konkreettiset toimet, se saa täydet pisteet siellä missä kilpailija ilman vastaavia näyttöjä saa

vähemmän. Julkisen sektorin puolella vastuullisuus on joskus jopa ratkaiseva tekijä voittaako vai häviääkö tarjouskilpailun.

Jatko suunnitelmana Case Yritys X:lle olisi tarkoitus päästä raportointia lähemmäksi. Olen luonut seitsemän vaiheen ohjeistuksen (liite 1), jossa huomioidaan merkittävimmät vaiheet liittyen kestävyysraportoinnin valmisteluun. Opinnäytetyö itsessään on tarkoitus toimia myös apuna yritykselle ja tässä kappaleessa yritinkin huomioida raportoinnin aloittamisen kannalta oleellisimpia asioita sekä antaa mahdollisia ehdotuksia tulevaa varten.

9 Pohdinta

Opinnäytetyön tekeminen on ollut työntäyteistä, mutta samalla erittäin opettavaista. Aihe itsessään oli aluksi minulle melko tuntematon, mutta sen ajankohtaisuus sekä toimeksiantajan käytännön tarpeet tekivät siitä kiinnostavan tutkimuskohteen. Kestävyysraportoinnin osalta esiin nousi erityisen merkittävä teema, sillä sen rooli yritysten strategisessa viestinnässä ja vastuullisuudessa kasvaa jatkuvasti.

Aiheena kestävyys ja sen laajuus muodostivat työssä merkittävän haasteen. Aiheen laajaa kokonaisuutta jouduttiin rajaamaan huolellisesti, mikä alkuun aiheutti jonkin verran epävarmuutta menetelmien ja teoreettisten lähestymistapojen suhteen. Viime vuosina kestävyysraportointi on kokenut huomattavia muutoksia, minkä vuoksi työssäni panostin tuoreiden lähteiden valintaan varmistaakseni teorian ajantasaisuuden. Vaikka raportointiteoriaan olisi paljon lisättävää, pyrin tässä työssä tuomaan esille keskeisimmät näkökulmat, erityisesti pk-yritysten kontekstissa ja niiden kohtaamat erityishaasteet. Näkemykseni mukaan haasteensa pk-yritysten kestävyysraportointiin tuo niin resurssien kuin informaationkin puute. Etenkin pienemmissä yrityksissä voi olla hankalaa löytää henkilö, joka oman työn ohessa koulutautuu kestävyysraportointiin ja ottaa sen hoitaakseen. Haasteena on myös informaation puute pk-yrityksille sopivista järjestelmistä. Onko markkinoilla kustannustehokasta ja juuri tietyille toimialoille sopivia järjestelmiä? Jäin myös pohtimaan, olisiko tässä jollekin toimijalle tilaisuus ryhtyä tuottamaan tämän tyyppistä palvelua, sillä sille olisi varmasti kysyntää tulevaisuudessa.

Työn edetessä olen oppinut valtavasti uutta, ja ymmärrykseni kestävyysraportoinnista on syventynyt merkittävästi. Tutkimus on tuonut esille, että alan kehityksessä on sekä huomattavia mahdollisuuksia että merkittäviä haasteita, jotka avaavat mielenkiintoisia näkymiä tulevaan jatkotutkimukseen. Nämä havainnot antavat selkeän suunnan siitä, miten kestävyysraportointia voitaisiin kehittää edelleen, ja ne tarjoavat arvokasta pohjaa niin teoreettiselle että käytännön tasolla tapahtuvaan kehitykseen.

Yhteistyö toimeksiantajan kanssa sujui erittäin hyvin ja tarjosi tärkeän näkökulman tutkimuksen toteutukseen. Tämä yhteistyö paransi työn mielekkyyttä ja varmisti, että opinnäytetyön tavoitteet pysyivät linjassa sekä teoreettisten vaatimusten että käytännön toiminnan tarpeiden kanssa.

Lähteet

Breukers, L. 2023. Mitä pk-yritysten tulisi tietää vastuullisuusraportoinnista? Leonard Breukers, Azets Insight Oy. <https://www.youtube.com/watch?v=WFpMuB06Ub8>

Business Finland 2025. Rahoitusta, kansainvälistä kasvua ja yhteistyötä. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus/horisontti-eurooppa>

Business Finland 2025. Rahoituspalvelut. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/rahoitus>

Daato Technologies GmbH 2024. The 5 Biggest Challenges of ESRS Reporting. <https://www.daato.net/articles/the-5-biggest-challenges-of-esrs-reporting>

Ecoactive 2024. Enhancing Transparency. The Interoperability of ISSB Standards with the ESRS and GRI. <https://ecoactivetech.com/enhancing-transparency-the-interoperability-of-issb-standards-with-the-esrs-and-gri/>

EcoOnline. 2025. CSRD-direktiivi ja kestävyysraportointi. <https://www.ecoonline.com/fi/blogi/csr-direktiivi-ja-kestavyysraportointi/>

EFRAG 2025. Sustainability reporting. <https://www.efrag.org/en/sustainability-reporting>

ELY-keskus 2025. Yritysrahoitus. <https://www.ely-keskus.fi/yritysrahoitus>

Erns & Young denkstatt GmbH 2023. European Sustainability Reporting Standards (ESRS) in a nutshell. <https://denkstatt.at/en/esrs-standards-explained/>

EUR-Lex 2025. Pienet ja keskisuuret yritykset. <https://eur-lex.europa.eu/Fl/legal-content/glossary/small-and-medium-sized-enterprises.html>

Euroopan Parlamentti 2023. EU:n taksonomia määrittää kriteerit vihreälle rahoitukselle. <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20200604STO80509/eu-n-taksonomia-maarittaa-kriteerit-vihrealle-rahoitukselle>

Euroopan Parlamentti 2024. Yritysvastuulaki: uusia sääntöjä ihmisoikeus- ja ympäristövaikutuksista. <https://www.europarl.europa.eu/news/fi/press-room/20240419IPR20585/yritysvastuulaki-uusia-saantoja-ihmisoikeus-ja-ymparistovaikutuksista>

European Commission 2025. Corporate sustainability due diligence. https://commission.europa.eu/business-economy-euro/doing-business-eu/sustainability-due-diligence-responsible-business/corporate-sustainability-due-diligence_en

European Commission 2025. Sustainability reporting. https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en

European Commission 2025. Sustainable Development Goals. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/sustainable-development-goals_en

Hakala, J. 2024. Laadullisen tutkimuksen ABC. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus

Harmaala, M-M. & Jallinoja, N. 2012. E-kirja. Yritysvastuu ja menestyvä liiketoiminta. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

- Helaniemi, A. 2023. Mitä PK-yrityksen pitää tietää kestävyysraportointidirektiivistä (CSRD)? <https://emugroup.com/ajankohtaista/mita-pk-yrityksen-pitaa-tietaa-kestavyysraportointidirektiivistä-csrd>
- Hietala, H & Hakala, S. 2024. CSRD- ja CSDDD-direktiivien vaikutukset pk-yrityksiin. <https://lehti.seamk.fi/verkkolehti/csr-d-ja-csddd-direktiivien-vaikutukset-pk-yrityksiin/>
- Indamaz Oy 2025. ESRS-standardit. <https://kestavyysraportti.fi/kestavyysraportointi/esrs-standardit/>
- Kestävän kehityksen toimikunta 2025. Mitä on kestävä kehitys. <https://kestavakehitys.fi/kestava-kehitys-ja-agenda2030>
- Kilpailu- ja kuluttajavirasto 2025. Vinkit sopimuksen tekijälle. <https://www.kkv.fi/kuluttaja-asiat/sopimukset/vinkit-sopimuksen-tekijalle/>
- KPMG OY Ab 2025. Valmistautuminen kestävyysraportointiin. <https://kpmg.com/fi/fi/home/Pinnalla/2023/12/valmistautuminen-kestavyysraportointiin.html>
- Logistiikan Maailma | Reijo Rautauoman säätiö sr 2022. Auditointi. <https://www.logistiikan-maailma.fi/logistiikka/laatu/auditointi/>
- Mazzeo, P & Del Prete, C. 2025. ESRS LSME (ESRS for Listed SMEs). <https://www.ef-rag.org/en/projects/esrs-lsme-esrs-for-listed-smes/concluded>
- NGS Finland Oy 2024. Yritysvastuun perusteet. <https://ngsfinland.fi/yritysvastuun-perusteet/>
- Niemi, J.K. 2024. Vastuullisuustyö PK-yrityksissä. E-kirja. Helsingin Seudun Kauppakamari / Helsingin Kamari Oy.
- Niskala, M & Palmuaro, S. 2023. Uudet kestävyysraportointivaatimukset: mitä ne tarkoittavat käytännössä?. E-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy.
- OP Ryhmä 2025. Vastuullinen yritysrahoittaminen. <https://www.op.fi/op-ryhma/vastuullisuus/vastuullisuus-liiketoiminnassa/rahoittaminen>
- Rankinen, L & Kurittu, K. 2024. CSRD - kyse ei ole raportoinnista vaan arvon luonnista. <https://dif.fi/blogit/jasenblogit/csr-d-kyse-ei-ole-raportoinnista-vaan-arvon-luonnista/>
- Ranta, R & Alho, E. 2025. Kestävyysraportoinnin haasteet ja tukitarpeet suomalaisyrityksissä. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/166065/YM_2025_4.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Skön, N. 2025. Kestävyysraportointi ja vastuullisuussäätely. <https://softwarefinland.fi/blogi/kestavyysraportointi-ja-vastuullisuussäätely/>
- Suomen Laatu yhdistys ry 2023. Mitä on ESG?. <https://www.excellencefinland.fi/mita-on-esg/>
- Talenom 2025. Uusi VSME-standardi: Kestävyysraportointia PK-yrityksille. <https://talenom.com/fi-fi/blog/uusi-vsme-standardi-kestavyysraportointia-pk-yrityksille/>
- Talouhallintoliitto 2025. EU:n vapaaehtoisen kestävyysraportoinnin standardi (VSME) tuo selkeyttä pk-yritysten raportointiin. <https://talouhallintoliitto.fi/eun-vapaaehtoisen-kestavyysraportoinnin-standardi-vsme-tuo-selkeytta-pk-yritysten-raportointiin/>

Taloushallintoliitto 2025. Yritysvastuu ja kestävyysraportointi. [NSRS-standardi | Suomen Taloushallintoliitto ry](#)

Tuomi, J., Sarajärvi, A. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi. E-kirja. Uudistettu laitos. Kustannusosakeyhtiö Tammi

Työ- ja elinkeinoministeriö 2025. Vastuullisuusraportointi. <https://tem.fi/vastuullisuusraportointi>

Vastuullinen Suomi 2023. Vastuullisuus arjessa - miten pienet yritykset voivat ottaa vastuullisuuden kokonaisvaltaisesti huomioon. [Vastuullisuus arjessa - miten pienet yritykset voivat ottaa vastuullisuuden kokonaisvaltaisesti huomioon - Vastuullinen Suomi](#)

Ympäristöministeriö 2023. Mitä on kestävä kehitys. <https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys>

Kuvio 1: Sosiaalinen vastuu kohdistuu yrityksen omaan henkilöstöön sekä välillisesti kumppaneiden henkilöstöön (Mukaiillen Harmaala & Jallinoja 2012) **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

Kuvio 2: ESRS-standardiston rakenne (mukaiillen Niskala & Palmuaro 2023)..... 15

Kuvio 3: SWOT-analyysi kestävyysraportoinnista pk-yritysten näkökulmasta 25

Taulukot

Taulukko 1: Pk-yritys vertailu..... 20

Liitteet

Liite 1: Case Yritys X - raportoinnin aloitus ohjeistus 399

Liite 2: Haastattelu kysymykset 41

Liite 1: Case Yritys X - raportoinnin aloitus ohjeistus

Case Yritys X – Ohjeistus kestävyysraportointiin

Kestävyysraportointidirektiivi astui voimaan 2024, jonka alusta suuret yritykset raportoivat vuonna 2025. Raportointi edellytykset tulevat vaihteittain eri kokoisille yrityksille. Tällä hetkellä direktiivi ei tule koskemaan juridisesti listaamattomia pk-yrityksiä. Tiukkojen arvoketju raportointi vaatimusten myötä, raportointi tulee edellyttämään pienempiäkin yrityksiä, erityisesti aliurakoitsijoita. Tämän ohjeistuksen tavoitteena on tarjota selkeät periaatteet, käytännön vinkit ja esimerkit siitä, miten yrityksenne kannattaa raportointi aloittaa sekä mihin on hyvä aluksi huomio kiinnittää.

1. Nykytilan kartoitus

Lähdetään liikkeelle arvioimalla yrityksen nykytilaa. Analyysissä arvioidaan yrityksen toiminnan keskeisiä vaikutuksia ympäristöön, yhteiskuntaan ja hallintotapaan. Case yritys X:n tapauksessa painotetaan ympäristö osuutta. Yrityksen toiminnan keskeiset vaikutukset sisältävät mm. energiankulutuksen, jätteen tuotannon, resurssien käytön, työolosuhteet sekä mahdolliset sosiaaliset vaikutukset. Koska yritys toimii aliurakoitsijana, täytyy selvittää, mitä tietoja suurimmat tilaajat vaativat raportoinniltaan. Nykytilan analyysissä tunnistetaan myös yrityksen riskit ja mahdollisuudet.

Liitteenä on opinnäytetyössä tehty nykytila analyysi pohjaksi, jota voi muokata muutoksien mukaan.

2. Viitekehys ja standardi

Listaaamattomille pk-yrityksille on kehitteillä vapaaehtoinen raportointistandardi (VSME), joka pohjautuu eurooppalaisten kestävyysraportointistandardien (ESRS) periaatteisiin. VSME on suunniteltu erityisesti pienempien ja listaamattomien yritysten tarpeisiin. Kyseisen viitekehysmallilla yritys pystyy vastaamaan olennaisimpiin sidosryhmien kysymyksiin kestävyysaiheista.

Useat yritykset tarjoavat valmiita pohjia VSME standardille, joita kannattaa hyödyntää.

3. Sisäisten prosessien ja vastuiden määrittely

Määritä, kuka yrityksessä on vastuussa kestävyys tietojen keruusta, analysoinnista ja raportoinnista. Vaatiko vaihe resurssin uudelleenjärjestelyä sisäisesti tai ulkopuolisen asiantuntijan palkkaamista.

4. Tiedonkeruu

Raportointi vaatii tietojärjestelmiä. Tarjolla on paljon automatisoituja järjestelmiä ja digitaalisia työkaluja, jotka helpottavat tiedonkeruun ja analyysin varmistamista. Aliurakoitsijana on merkittävää, että raportointi pystyy palvelemaan myös suurten tilaajien vaatimuksia, mikä edellyttää usein myös tietojen yhdenmukaistamista ja standardien mukaista esitystapaa (esim. XBRL-formaatti).

Kannattaa etsiä joustava ja kustannustehokas digitaalinen tiedonkeruujärjestelmä, joka tukee automaatiota, integroituu olemassa oleviin sovelluksiin ja jonka käyttöön on selkeät ohjeistukset. Excel-pohjaiset järjestelmät tai pk-yrityksille räätälöidyt pilvipohjaiset ratkaisut voivat toimia hyvänä lähtökohtana.

5. Pilottiraportti

Ennen kuin raportointiprosessi otetaan käyttöön, kannattaa testata tietojen keruun ja raportoinnin prosessin toimivuus. Palaute pilottiraportista auttaa tunnistamaan kehityskohteita, selkeyttämään raportointikriteereitä ja sovittamaan prosessia sekä yrityksen sisäisiin että ulkoisiin vaatimuksiin.

6. Seurantajärjestelmä

Jotta raportointiprosessi pystytään vakiinnuttamaan, kehitetään selkeät seurantajärjestelmät ja aikataulut. Tähän sisältyy raportointiaikataulu, jaksottaiset sisäiset tarkistukset ja palauteprosessit, joiden avulla raportointia pystytään jatkuvasti kehittää ja parantaa.

7. Viestintäsuunnitelma

Viestintä on keskeinen osa kestäväen kehityksen raportointiprosessia, sillä se mahdollistaa yrityksen vastuullisuustoimien näkyvyyden sidosryhmille. Ensisijaisesti on tärkeää varmistaa, että yrityksen sisäisille sidosryhmille, erityisesti henkilöstölle, jaetaan kaikki olennaiset tiedot yrityksen kestäväen kehityksen toimenpiteistä.

Kun raportti on laadittu loppuun, on tarpeen määritellä selkeät viestintäkanavat sen jakamiseksi ulkoisesti. Esimerkiksi yrityksen verkkosivuilla voidaan perustaa erillinen vastuullisuusosio, johon julkaistaan vuosittain kestävyysraportti ja päivitetään tietoja esimerkiksi vihreämpään kalustoon siirtymisestä tai muista kestäväen kehitykseen liittyvistä toimenpiteistä. Lisäksi erityisesti suurille asiakkaille ja yhteistyökumppaneille voidaan raportti liittää tarjouksien mukaan. Kun pystyy näyttämään ja täyttämään vastuullisuusvaatimukset jo neuvotteluvaiheessa, voi edistää asiakasluottamuksen rakentumisessa ja parantaa yrityksen kilpailuasemaa markkinoilla.

Liite 2: Haastattelu kysymykset

Case Yritys X talousvastaavalla esitetyt kysymykset

1. Merkitseekö kestävyysraportointi vielä tässä vaiheessa yrityksellenne mitään? Koetteko sen vielä tärkeänä?
2. Mitkä ovat kestävyystavoitteenne yrityksessä?
3. Onko teillä ollut aloitteita liittyen kestävyysraportoinnin toteuttamiseen?
4. Onko vastuullisuus ylipäättään vaikuttanut yrityksenne toimintatapoihin ja päätöksentekoon?
5. Oletteko huomanneet asiakkaiden puolesta kiinnostuneista vastuullisuudesta/kestävyydestä?
6. Mitä arvioisit olevan suurimpia haasteita kestävyysraportoinnin käyttöönotossa?
7. Mitä tietoja ja mittareita pidätte tärkeinä kestävyysraportoinnissa?
8. Oletteko tutustuneet jo kestävyysraportoinnin viitekehyksiin?
9. Ketkä ovat tärkeimmät sidosryhmät, joiden kanssa haluatte jakaa kestävyysraporttinne?
10. Miten kestävyysraportoinnista voisi viestiä asiakkaille?
11. Minkälaista tukea ja resursseja tarvitsette kestävyysraportoinnin onnistumiseksi?